

NEW YORK PUBLIC LIBRARY
DIV. 8
GRAND CENTRAL STA. BOX 2231
NEW YORK 17, N.Y.

NEW YORK PUBLIC LIBRARY
DIV. 8
GRAND CENTRAL STA. BOX 2231
NEW YORK 17, N.Y.

V I E N Y B Ė

77 M. 26 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn 7, New York

1963 M. LIEPOS (JULY) 12 D.

Telefonas:
APplegate 7-7257

KAINA 15 C.

Lietuvos paviljono vadovai su budėtojomis ir svečiais: Albertas Vengris (paviljono direktorius), Lietuvos Atstovas Washingtone Juozas Kajeckas, Violeta Briedytė, Danguolė Markutė, Gen. Konsulas dr. P. Daužvardis, Povilas Saltimieras Saliner (radijo ir televizijos programų vedėjas), Kęstutis Jecius (paviljono rengimo komiteto narys).

V. Noreikos nuotrauka

Buvo suvažiavę Europos lietuviai

Sena Rennhofo pilis, kurioje jau eilė metų, kai gyvuoja vienintelė laisvajame pasaulyje Lietuviška gimnazija, birželio 22-23 dienomis sutraukė apie 700 lietuvių ne tik iš Vakarų Vokietijos, bet ir Belgijos, Prancūzijos ir Anglijos.

Tai buvo laisvoje Europoje esančių lietuvių suvažiavimas, suorganizuotas Vokietijos LB krašto tarybos.

Suvažiavime buvo keli svarbūs punktai: Baisiojo Birželio minėjimas, Joninės ir Vasario 16 Gimnazijos kertinio akmens padėjimas naujosios patalpoms. Patalpų kertinio akmens padėjimo iškilmės buvo gausiausias, dalyvaujant daugeliui žymių svečių.

Kertinio akmens pašventinimo apeigas atliko Freiburgo vyskupo pavestas prel. Bell, kuris yra Heidelbergo dekanu.

Iškilmėms vadovavo gimnazijos direktorius kun. Br. Liubinas. Kalbas pasakė Fed, Vokietijos ministras Schwarz, kuris dalyvavo ir kertinio akmens įmūrijimo apeigose ir pastrašė pradė-

tos statybos aktą. Iš vokiečių dar kalbėjo prel. Beil, Lampertheimo miesto tarybos narys Schollmeyer ir kt. Iš lietuvių kalbėjo VLIKO vykdomosios tarybos narys dr. P. Karvelis, sielovados direktorius Tėvas Alf. Bernatonis ir gimnazijos direktorius kun. Liubinas.

Be to, pačiose iškilmėse dalyvavo VLIKO vykd. tarybos pirm. J. Glemža, vokiečių vyriausybės atstovai iš Bonnos ir lietuvių atstovai iš eilės kitų kraštų.

Mokytojo K. Motgablo diriguojamas gimnazistų choras ir mokytojos E. Tamošaitienės vadovaujamos deklamatorės bei tautinių šokių šokėjų atliko meninę programą.

Joninių programai vadovavo gimnazijos inspektorius A. Krivickas. Jos pasižiūrėti buvo susirinkę net ir apylinkės vokiečių.

Naujai statomas trijų aukštų pastatas, kurio kertinis akmuo taip iškilingai padėtas ir pašventintas, talpina klases, mokslinius kabinetus ir valgyklą.

Ligšiol buvo naudojami mediniai barakai, nes pačioje pilyje, kuri, kad ir

graži, bet sena ir neerdvi, sunkiai tegalėjo sutilpti mokinių bendrabučiai ir kai kurios klasės. Pagrindinėse patalpose taip pat buvo ir didelė salė.

Naujų patalpų statyba kaštuos apie 750,000 DM. Vokiečiai duoda du trečdalius, o likusius reikės patiem lietuviams sumesti. Krašto valdyba, kuri gavo pinigų iš vokiečių, dabar kreipsis aukų į lietuvius. Amerikiečiai irgi turėtų neatsilikti.

Bostone mirė

J. Januškis

Liepos 1 d. savo bute širdies smūgio ištiktas pasimirė Bostone išėinančio Keleivio įstaigos vedėjas žurnalistas Jonas Januškis. Vėlonis buvo ilgametis Keleivio ir kitų laikraščių redaktorius ir bendradarbis bei žinomas visuomenės veikėjas.

Palaidotas liepos 5 d.

MES VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Kiekvienu istorijos tarpsniu tautą atstovauja kuris nors tuo metu prasikišęs visuomenės sluoksnis, kuris tautos gyvenimą tuo momentu nudažo savomis nuotakomis ir idėjomis. Senovės Lietuvoje tokiu sluoksniu buvo didieji kunigaikščiai ir jų giminė. Vieną jų pagrindinių nuotakų pareiškė Algirdas: "Visa Rusė turi priklausyti Lietuvai" — ir daug tos Rusės, iš tikrųjų, pateko priklausyti Didžiajai Lietuvos Kunigaikštystei.

*

Ligi visai nesenų laikų prasikišančiu tautos sluoksniu buvo mūsų valstiečiai. Didžiuoju Seimu pavadintą 2,000 lietuvių suvažiavimą gruodžio 4-5 dd., 1905 m. Vilniuje Kapsukas (20 metų vėliau) šitaip apibūdino: "Vyriausią vaidmenį vaidino lietuviai valstiečiai, pasiturį ūkininkai, ar jiems artima, iš jų kilusi, inteligentija." Vilniuje 1958 m. išėjusioje Lietuvos istorijoje P. Girdzijauskienė pripažįsta: "Į suvažiavimą Vilniuje susirinko apie 2,000 žmonių, jų tarpe buvo žymūs skaičius inteligentijos atstovų, kunigų, dvarininkų (?), bet daugumą sudarė valstiečiai."

*

Šie mūsų valstiečių sluoksnio atstovai tada priėmė jų inteligentijos parašytą rezoliuciją, kurioje pirmiausia pareikalavo išgriauti Lietuvoje carų valdžią, o įstaigose ir mokyklose įvesti lietuvių kalbą. Po to sakė: "Reikalaudami

Nukelta į 4 psl.

Ten, kur vyrai pasistatė klubą už pusę milijono dolerių

Worcesterio, Mass., lietuviškoji visuomenė — savai nuostabi. Ši viena seniausių lietuviškos imigracijos kolonijų Amerikoje žėri kaip viena šviesiausių. Tai liudija faktai.

Štai vieni iš naujausių lietuviškų rankų darbų. Šiemet naujai Worcesteryje išdygo didingi (67 Vernon Street) pastatai, kuriuos, savo pečius surėmę, pastatė 1,200 Pillečių klubo narių.

Taip pat visai kitaip dabar atrodo vad. Maironio parkas, kuriuo ypač didžiuojasi naujieji ateiviai. Niekur turbūt kitur taip dažnai nekartojamas Maironio vardas, kaip Worcesterio naujųjų lietuvių lūpose. Maironio portretą, apsuptą vėlavų, matome Maironio parko pagrindinėje salėje. O tie iš naujo perstatyti namai, kainavę 55,000 dol., yra tikrai puošnūs ir savi — lietuviški.

Bostoniško dail. Andriusio kūriniai, kurių čia daug, ir, kurių, be abejo, meninė vertė aukšta, Maironio namams teikia ypač mielą išpušį. Ir todėl čia jautiesi tartum būtum Laisvės alėjos kavinėse Kaune ar Gedimino gatvėje Vilniuje.

Maironio parko vadovas yra Aleksas Kuzmickas, karštas patriotas, nors savo akimis ir nematęs Lietuvos... Artimi jo padėjėjai: A. Kauševičius, K. Adomavičius, Alg. Zenkus bei kiti.

Maironiečių šiuo metu yra apie 300. Pradininkės šio vieneto — katalikės lietuvės.

Maironiečiai dabar ypač yra patenkinti savo eilėse turėdami chemiką Mykolą Sciglą, kuris sumanial tvarko "finansų ministeriją".

Maironio parkas tai vieta, kur repkasi skautai, meno ratelis, sportininkai bei jaunimas. Judėjimo savait-

galyje čia kaip skruzdėlynė.

Maironiečiai savo tarpe turi tokių vyrų, kaip J. Phipas, Vl. Židžiūnas, K. Aleksūnas, Zygmuntas ir kiti, kurių dėka šis kampeilis spinduliuoja lietuviškumu.

Stambus akmuo Worcesteryje — Pillečių klubas. Naujai pastatyti klubo namai kaštavo pusę milijono dol.

Tų namų vaizdas iš tolo, — tartum tai būtų bibliotekos rūmai graikų stiluje. Praeiti negali, nes iš priekio, be amerikiečių erelio, jie papuošti Vyties ženklų. Namų vidus visokeriopai modernus, visko ten yra. Turbūt Amerikoje tokio kita klubo tarp lietuvių iš viso nėra. Šiuo metu klubui vadovauja Ant. Šeškevičius. Narių tarpe yra ir svetimtaučių.

Pirmininkui Ant. Šeškevičiui vadovauti padeda: Edm. Vaitkūnas, V. Morkūnas, V. Vieraitis, St. Macys ir kiti.

Kun. J. Jakštis su 18 vyrų buvo šio klubo įkūrėjai 1903 m. Šiandien — po 60 m. — gi narių skaičius — 1,200.

Reikia minėti Worcesterio lietuviškuosius parkus, kurių čia yra keturi. Tokio pavyzdžio, be abejo, sunku rasti kitur Amerikoje.

Kalbant apie lietuviškas draugijas, tenka pastebėti, jog pati jauniausia yra Kultūros draugija su 30 narių. Pats vyriausias čia yra rašytojas Ant. Gledrius-Gledraitis. Kiti šio branduolio žmonės — Vytautas Prapuolenis, Pr. Račiukaitis, Ad. Venslauskas, Alg. Zenkus, dr. Matulionis.

Ryškus savo veikla meno mėgėjų ratelis su 50 narių. Turi chorą, kuriam vadovauja muz. Beinoris, Rateilo ved. — K. Adomavičius. Gyvai ten darbuojasi A. Zenkus. Choras yra įdainavęs 16 lietuviškų dainų

plokštelių, kuri netrukus bus galima kiekvienam įsigyti.

Worcesterio lietuvių didžiuojasi jaunu lietuviu — dr. Henriku Jokūbaičiu, kuris dėsto chemiją aukštosiose mokyklose. Venslauskienė pagarsėjo kaip rusų kalbos dėstytoja keliose kolegijose.

Worcesteris įdomus savo lietuviškomis draugijomis. Jų nepaprastai daug. Ir nesistebėtina, nes Worcesteris kas 20-tas ar pan. lietuvis.

Lietuvių moterų klubui vadovauja O. Joslin; kiti pareigūnai — M. Mitrikus, K. Pupka.

Vyčių 116 kuopai tenka vadovauti V. Burdullui, A. Krasinskiui.

Sandaros 16 skyriaus šiuo metu pirm. Ant. Tamkus, J. Šalaviejus — vicepirm.

Lietuvių demokratų ligos pirm. yra A. Grudzinskas.

Lietuvai remti draugijos šiais metais pirm. yra M. Žemaitaitis; J. Lendraitienė su J. Šalaviejumi — pavaduotojai.

SLA kuopos pirm. — V. Mitrikas, kuris savo veikla plačiai žinomas.

Sv. Jurgio pašalpinės draugijos vadovas yra J. Greenwich, gi Lietuvių Birutės pašalpinės draugijos pirm. — Ant. Dailida.

Senųjų žmonių draugija, turinti taip pat savo Vytauto parka, vadovaujama V. Mitriko.

LIETUVIŲ TAUTINĖS S-GOS skyriui vadovauja ALGIRDAS ZENKUS.

1891 m. įstigeigusi šv. Kazimiero pašalpinė draugija dar ir šiandien gyva, judri. Jos pirm. — S. Nancevičius.

Lietuvos Bendruomenės Worcesterio apylinkė daro daug įtakos lietuviškumui klestėti.

Čia pat energingai gyvena šv. Liudviko draugija, kurios pirm. dabar yra St. Vackelis.

Čia dar nepaminėta eilė kitų lietuviškų draugijų, apie kurias negavome žinių. Tačiau visa tai rodo, kad Worcesteryje labai gyvas lietuviškumas ir visa tai, kas brangu lietuviui.

SLA 4 APSKRĮČIO TRADICINĖ GEGUŽINĖ

Waterbury, Conn. — Čia SLA 11-os kuopos išrinktoji komisija kartu su SLA 4 apskr. valdyba smarkiai rengiasi šio apskričio tradicinei gegužinei, kuri įvyks sekmadienį, rugpj. 4 d., Belleview Grove Parke (šalia Lakewood ežero), Waterbury, Conn.

Kalbės SLA centro sekretorė B. Pivaronas ir kiti žymūs svečiai. Šokiams gros geras Gudausko (iš New Haveno) orkestras. Bus gerų valgių ir gėrimų. Rengėjai laukia svečių ne tik iš Conn. valstybės, bet ir iš kitur. Bus didelis pasižmonėjimas.

* Kun. dr. Viktoras Rimšelis, MIC, ilgšiol buvęs Chicagoje dienraščio Draugo redakcijos vadovu — moderatorium, šiuo metu viešįs Europoje, Romoje vykstančios Marijono vienuolijos generalinės kapitulos išrinktas šv. Kazimiero provincijos provinciolu.

* Buenos Aires lietuvių kolonija birželio 22 d., per Jonines, turėjo progos pasigėrėti gražia ansamblio Rambyno surengta švente.

Buvo atliktas montažas "Ar aš tau, sese, nesakiau," susidedas iš trijų dalių: pabaigtuvės, mergvakaris ir vestuvės. Montażą sukūrė ansamblio vadovė Lidija M. Petravičienė, savo bendradarbių talkinama.

Rambyno Joninių dainoms ir šokiams akordeonu pritarė L. Rudėnas ir R. Mušketas. Vyrų šokius vedė Alg. Rastauskas, dekoracijos ir grimas A. Jablonskytės.

Po programos ansamblio vadovai apdovanoti gėlėmis, o vėliau salėje pasveikinti visi Jonai.

* Argentinos Lietuvių Centre, dr. J. Basanavičiaus rūmuose, Buenos Aires norima atgaivinti lituanistinį kursą, kurie anksčiau yra buvę organizuoti "Lietuvos" draugijos.

Šiemet jaunimo šventė birželio 2 d. buvo ypatinga, nes šokėjų grupė, ruošdamosi II Tautinių šokių šventei Chicagoje, pademonstravo daugelį tų šokių, kuriuos jiems teks atlikti toje šventėje.

Prieš išvykdam, birželio 30 d. jie dar pasirodė generalinėj repeticijoj šv. Kazimiero parapiljos salėje. Darnus šokių atlikimas sukėlė didelį simpatijų ir pasigėrėjimo. Nenuostabu, kad šokėjų keliuonai, kurių išvyko 25 asmenys su ju vadovo O. Razutiene, sukelta vietoje daugiau 700 dol. (A)

Antanas M. Seskevich, prezidentas

LIETUVIAI KALIFORNIJOJE

I. Medziukas sako kalbą jaunimo šventėje birželio 2 d. Jo dešinėje chorą dirigentė ir šokių ansamblio vedėja mokytoja O. Razutienė.

Los Angeles, Calif. — Daug kur spaudoje lietuvių jaunimas yra baramas, kad mažai domisi kultūrinio gyvenimu. Kažin, ar būtų pagrindo priekaištauti Los Angeles lietuvių jaunimui, kurio didžioji dalis yra susibūrusi į LB Los Angeles apylinkės globojamą jaunimo

ansamblių, vadovaujamą O. Razutienės. Kasmet jie gražiai pasirodo jaunimo šventėse, šokdami tautinius šokius, dainuodami, vaidindami. Dauguma jų paruošia visuomeniniam gyvenimui lituanistinę šeštadieninę mokyklą, kuri veikia jau 14 metų.

**TAUŲKITE ČIA,
KUR JŪSŲ PINIGAI
DIRBA TIK JUMSI!**

4 1/4 %
1 METUS

SKELBIAMA VĖLIAUSIA DIVIDENDŲ RATA
Už metų ketvirtį baigiantis 1963 m. birželio 30
3 1/4% i metus reguliarių dividendų, plus 1/2%
specialių dividendų už santaupas vieno as-
mens nuo balandžio 13, 1962 siekiančio nuo
\$10 iki \$30,000 ir iki \$60,000 dviem asmenims.
Pinigai įnešti iki liepos 15
uždirba dividendų nuo liepos 1
o po to nuo įnešimo dienos

APSKAIČIUOJAMI KAS KETURI MENESIAI

**THE
KINGS COUNTY
SAVINGS BANK**

Member Federal Deposit Insurance Corporation
Incorporated 1860

TELEPHONE PRResident 3-7000 FOR INFORMATION

Eastern Parkway Office: Broadway Office:
539 Eastern Parkway at Nostrand Ave. 135 Broadway at Bedford Ave.
Brooklyn, N. Y. Brooklyn, N. Y.

Massapequa Office:
Hicksville Road and Jerusalem Avenue
Opposite Holiday Park Shopping Center
Massapequa, N. Y.

EDVARDAS ŠULAITIS
 Vienybės redakcijos ir administracijos atstovas
 Chicagoje ir jos apylinkėse
 1320 S. 48th Court, Cicero 50, Ill. Tel. OL 6-1357

Lietuviškoje Chicagoje

* Jokūbas Stukas, iš New Yorko, praėjusį savaitgalį buvo atvykęs Chicago. Jis čia dalyvavo taut. šokių šventėje, o pirmadienį buvo sukviestas vietos lietuvių veikėjus pasitarti dėl Lietuvos paviljono Pasaulinėje Parodoje New Yorke 1964 m.

* Vladas Rask-Rasčiauskas, kelionių biuro vedėjas, praėjusį ketvirtadienį grįžo iš kelionės po įvairius pasaulio kraštus. Jis taip pat buvo ir okup. Lietuvoje. Apie kelionę plačiau Vieniobel žadėjo papasakoti vėliau.

* Prel. Ignas Albavičius, šv. Antano par. klebonas, buvo susirgęs. Jam Loretto ligoninėje padaryta operacija. Po jos ligonis sveiksta.

* Vincas Žemaitis yra pirmininku naujoje L. Miškininkų sąjungos valdyboje. Vicepirmininko pareigas atiteko Petruil Silui.

* Jaunimo Centro patalpos Chicagoje bus uždarytos visą vasarą - iki rugsėjo mėn. 1 d.

* Pavergtųjų Tautų dienos minėjimo paradas yra rengiamas liepos 14 d. Grant parke. Jame žada dalyvauti ir lietuviai. Keista, bet tą pačią dieną yra numatytos ir Dariaus - Girėno pagerbimo iškilmės.

* Rašytoja Alė Rūta, gyvenanti Kalifornijoje, lankėsi Chicagoje.

* L. K. Kūrėjų Savanorių sąjungos Chicagos skyriaus valdyba Draugo dienraštyje patalpintame pareiškime išreiškia nepasitenkinimą faktu, jog Chicagoje šiemet nebuvo įmanoma surengti bendro birželinių įvykių minėjimo, o reikėjo ruošti 2 atskirus minėjimus. "Nauda iš to dvigubo minėjimo menka visais atžvilgiais. Tas nedidelis tų pačių atsilankusių asmenų skaičius išnešė tik neatsakytą klausimą, kodėl nesusitarta?" - sakoma pareiškime.

* Komp. Vladas Jakubėnas liepos 8 d. išvyko mėnesio atostogoms į Colorado valstybę. Denveryje žadėjo apsisūti pas violončelistą Mykolą Saulių. Planuoja užsukti ir į Glenwood Springs, Colo., kur yra karštų maudyklių kurtortas.

DON VARNO VETERANŲ POSTO ŽINIOS

* Anthony Pargauskas išrinktas naujuoju posto komanduotoju. Rinkimai įvyko birželio 21 d. Kiti valdybos nariai: F. Jurgaitis, Ed. Pocius, N. Girdvain, J. Stanaitis, A. Anderson, kun. A. Švedas, J. Jatis ir kt.

* Juozas Stanaitis, buvęs post komanduotojas, sugrįžo iš atostogų, jas praleidęs Ozark kalnuose Missouri valstybėje.

* Šiuo metu postas turi 205 nario mokesčių susimokėjusius veteranus. Paskutinė data mokesčio sumokėjimui yra liepos 18 d. Mokesčių reikia siųsti šiuo adresu: A. Pargauskas, 8411 S. Komensky Ave., Chicago 52, Illinois.

* Domininkas Varnas, kurio sūnaus vardu yra pavadintas postas, su žmona minėjo 50 metų vedybinio gyvenimo sukaktį. Domininkas dar dažnai yra matomas posto parengimuose.

Haven Realty

JUOZO ANDRIUSIO APDRAUDOS ĮSTAIGA

Patarnauja perkant ir parduodant namus, įvairiuose apdraudimo reikaluose, užpildant (Income) taksus.

J. ANDRUSIO TRAVEL BUREAU

Parduoda bilietus visomis susiekimo priemonėmis į visas pasaulio vietas. Money Orders.

87-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N.Y.
 Tel. VI 7-4477 Atdara kasdien - 9 v. r. iki 9 v. v.

FESTIVAL RESTAURANT & BAR

Pietūs ir vakarienė
 Jaukus baras
 Salė susirinkimams
 vestavėms ir
 pobūviams
 Gali tilpti 200 žmonių
 LIETUVIŠKIEMS
 suėjimams nemokamai

VACYS STEPONIS
 Savininkas

40 East 26th St. New York City MU 3-2928

Hollywoodo ir televizijos aktorė Rūta Lee-Kilmonytė, vadovavusi tautinių šokių programai.

Grazi tautinių šokių šventė

Antroji Š. Amerikos lietuvių tautinių šokių šventė, įvykusi liepos 7 d. International Amphitheatre patalpose, sutraukė apie 900 šokėjų (skaitant vyresnius ir jaunesnius) ir apie 7,000 žiūrovų.

Didžiulėje salėje tebuvo likę tik apie 500 vietų. Dalyvavo 25 šokėjų grupės - buvo atvykę 24 šokėjai net ir iš tolimosios Los Angeles; taip pat matėsi New Yorko, Montrealio bei kitų

tolimesnių vietovių jaunimas.

Šventės dėmesio centre buvo aktorės Rūtos Lee-Kilmonytės pasirodymas, atliekant pranešėjos pareigas. Prieš šokių programą netrūko kalbų, nors jos šį kartą nebuvo labai ilgos. Kiek ilgiau kalbėjo Lietuvos atstovas Washingtono Juozas Kajeckas.

Gana nuobodokas ir per ilgai užtruko šokėjų paradas, įvykęs prieš pagrindinę programą. Dauguma pu-

blikos buvo nepatenkinta.

Komp. Vl. Jakubėno maršas, himnus ir šokius grojo simfoninis orkestras (28 muzikantų), kuris vargu ar buvo tinkamas taut. šokių programai.

Vyresniųjų grupė sušoko 16 šokių, o jaunesniųjų - 4 šokius. Daugumas šokių buvo matyti ankstesnėje šventėje.

Bendrai imant, šokių šventė buvo gražus lietuvių susibūrimas ir maloni jaunimo demonstracija. (eš.)

Uždaryta Prekybos paroda

Liepos 7 d. uždaryta Chicagos Tarptautinė Prekybos paroda, kurioje savo paviljoną turėjo ir lietuviai.

Ši paroda lankytojais nepasižymėjo; ją šiemet aplankė 364,252 žiūrovai, tuo tarpu, kai praėjusiais metais jų buvo per 600,000. Tačiau, nežiūrint žiūrovų sumažėjimo, kitais atžvilgiais šiemet būta pagerėjimo: dalyvavo daugiau valstybių ir padaryta daugiau apyvartos. Sekančiais metais paroda yra žadama rengti kiek vėliau-nuo liepos pabaigos iki rugpjūčio pradžios.

Taip pat pažymėtina, jog, renkant visos parodos grožio karalaitę, Miss Lithuania - Irena Mosčenkaitė (kalkurte amerikiečių laikraščiai rašė Irene Mosse-

nicas) užėmė II-ją vietą. Pirmąja buvo Ispanijos atstovė. Taip pat amerikiečių spauda atidengė paslaptį, paminėdama, kad Miss Lithuania rengiasi sekančiais metais ištėkėti. Paminėta to laimingojo jaunikačio pavardė rodo, jog jis yra ne-lietuvis.

Lietuvos paviljone parodoje buvo dalinamas skoningai parengtas leidinėlis apie Lietuvą, kuris, mūsų nuo-

mone, atnešė daugiau lietuviams naudos negu pats paviljonas. Taip pat propagandai pasitarnavo ir lietuviams duotas puslapis (dauguma valstybių gavo 2 puslapius) oficialiame parodos leidinyje, kur įdėtos 5 nuotraukos ir šiek tiek žinių apie Lietuvą. Propagandiniu atžvilgiu buvo naudingi ir lietuvių meno vienėtu pasirodymai parodos metu, vykę pačiame pastate. E. S.

RAY'S LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELE MISUNAI

vairiausias rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai.
 Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.

103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
 Telefonas: Virginia 3-3544

VIENYBĖ

The oldest Lithuanian newspaper in the world established by Juozas Paukštas in 1886, is published weekly by Valerie Tysliava and Juozas N. Tysliava at 192 Highland Boulevard, Brooklyn 7, N. Y. Tel.: APplegate 7-7257. Executive Editor: Valerie Tysliava, Editor: Salomeja Narkėliūnaitė; Senior Editor: Vytautas Širvydas. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office of Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Three weeks' notice is required to change a subscriber's address. Advertising rates on application. All rights are reserved and no part of this newspaper may be reproduced without the consent of the Publishers. All manuscripts submitted are subject to editing by the Editor.

MES

Atkelta iš 1 psl.

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Lietuvos Seimo Vilniuje, nereikalaujame dabar atsiskyrimo nuo rusų valstybės. Jeigu Lietuva dabar atsiskirtų, galingieji kaimynai visiškai suspaustų muitais ir kitais varžymais. Santykiai su kitomis Rusijos šalimis bus paremti sandaros pamatais: visos šalys bus lygios, gyvens vienybėje, visos jos darys vieną galingą valstybę...

Ši politinė nuotaika veikė Amerikos lietuvių I Pas. karo pradžioje (tautinės srovės politinis fondas tada pradžioje buvo pavadintas Autonomijos Fondu, o socialistų valdomas Visuotinis Seimas atsisakė priimti nepriklausomybės rezoliuciją). Kitais sumetimais, ta pati nuotaika veikė ir trečdalis iš Petrogrado Lietuvių Seimo pasitraukusiųjų atstovų (jų tarpe ir M. Sleževičių, netrukus atsimesusių ir stojusių nepriklausomybės šalininkų eilėse).

Jeigu 1905 metų pavyzdžiais į Vilnių šių metų gruodyje suvažiavusių 2,000 lietuvių į kitą Didįjį Seimą — kurį atstovautų prasikišanti tautos sluoksni? Kokia būtų pagrindinė politinė nuotaika? Kokią rezoliuciją Seimas priimtų?

Visi mūsų tautos sluoksniai dabar, atrodo, neša dvigubą našta: tautos biologinį ir ideologinį išlikimą bei rusų bolševikų okupaciją. Skaudžių biologinių nuostolių iš nacių ir bolševikų rankų nežūrint, tauta, atrodo, vėl skaičiais gausėja ir biologiniai žygiuoja pirmyn (Mindaugo laikais pasaulyje buvo 200,000 lietuvių, dabar per 2 milijonus). Ideologinių nuotaikų nežinome, kaip nežinome ir sociologinio dabartinio tautos sąstato. Viena, mūsų politikai ir žurnalistai šaltu vandeni vis pila visas išsivio lietuvių pastangas susisiekti, lietuvis su lietuviu pagrindu, su lietuviu Lietuvoje. Antra, okupantas socialistiniu realizmu siekia užgožti žmoniškesnį ir lietuviškesnį pasireiškimą.

Tačiau nedvejodami galime tikėti, kad po senovei visų tautos sluoksnių pagrindinė ideologija yra ypač giliai (ir karštai) politiniais mūsų idealais sielojusio varpininko Povilo Višinsko, 1901 metų Varpe pareikštoji: "Mūsų idealas: laisva, nepriklausoma Lietuva, nusikrėčiusi svetimų ir savų despotų, pamynusi po kojų tamsybes, išvien su kitomis laisvomis tautomis rūpinasi pagerinimu savo ekonomišką būvio ir žengia pirmyn."

Po 1905 metų Seimo, kaip istorikas kun. Alekna 1919 m. Lietuvos Istorijoje pasakojo: "Iškovotosios laisvės neilgai truko. Sustiprėjusi caro valdžia daug jų vėl atėmė. Tapo suvaržyta spauda, lietuvių kalba mokyklose, apsunkinta draugijų organizavimas, siekta Lietuvoje įkurdinti kuo daugiausiai rusų. Tačiau, tai nebegalėjo sulaikyti įsibėgėjusios lietuvių visuomeninės veiklos. Apšvietos plitimas gilino lietuviuose tautinę sąmonę. Lietuviai vis labiau ėmė branginti savo tėvų kalbą, tautinę kultūrą. Tautinis susipratimas dideliais žingsniais ėjo pirmyn."

Viename savo raštų velionis M. Biržiška sakė, kad nepriklausoma Lietuva tautoje ypač

Girnakalis

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

DIDELĖ AUDRA

Dirva paskelbė devynis Petro Stravinsko straipsnius "Laisvimo klausimai." Ten pat Petrą Stravinską seka V. Rastenis, produktingesnis ir už Stravinską. Taigi, audra didelė. Ir dar nežinia, kada tas Rastenis baigs, o jau Stravinskas savo devintojo pa- baigoj pažadėjo: "V. Rasteniu atsakysiu vėliau, baigus jam savo dėstymus."

Petras Stravinskas išaiškino 11 klausimų:

1. Vliko asmeny mums reikia turėti tautos atstovybę: "Panaikinę Vliką, kaip tautos atstovybę, atimtume mūsų pavergtai tautai galimybę būti atstovaujama tarptautinėje plotmėje."

Mūsų komentarai: ką atstovauja Lietuvos diplomatinės įstaigos?

2. Vlikas turi tautos įgaliojimus, nes jį sudarė politinės grupės. Mūsų komentarai: kas įrodė, kad politinės partijos be rinkimų būdu gauto mandato jau atstovauja tautą?

3. Vlikas rezistencinio charakterio neturi, bet jo ir nereikalingas. Rezistentai gali būti tautos didvyriai ir šventieji, bet jie nėra tautos atstovybė.

Mūsų teigimas: Vlikas visų pirma tėra rezistentų sambūris.

4. Vliko sudėty esama ir ne Lietuvos piliečių, bet Lietuvos konstitucija kai kuriais atvejais leidžia priimti kitos valstybės pilietybę, pasilaikant Lietuvos pilietybę.

Mūsų komentarai: apie tai nors nekalbėkite garsiai, nes gal kitų kraštų konstitucijos tokių mums gerų paragrafų neturi.

5. Vlikas nekleino nerinktas, bet jis rinkimų ir nereikalingas jau vien dėl to, kad jį sudaro partijos, "naturalės tautos atstovybės."

Mes į tai: žinoma, buvo visokių demokratijų, net ir laudles demokratijų; Stravinsko siūloma Vliko demokratija priklausoma tokių demokratijų tipui, kurios nereikalingos rinkimų. Ar tai demokratija?

6. Vliko politinės grupės neskaitlingos, bet tai ir nesvarbu, nes užnugaris liko Lietuvoj.

Mūsų komentarai: kas užnagarį Lietuvoje palikote, pasitikrinkite — gal jau sunyko?

7. Vlikas valdžios būsimoje valstybėje nesiekia, nes apie tai niekur nėra pasisakęs.

Mes į tai: šią pasakėlę papasakokite bobutės vaikams, gal patikės.

8. Vlikas ne visas politines grupes į savo tarpą įsileidžia. Tai neteisinga, turi būti įsileidžiami visi.

Mūsų komentarai: žinoma, neteisinga.

9. Vlike yra tik dalis mūsų politinių grupių, bet tai jo nesilpnina.

Reiškia: restoranai veikia vistiek, kiek pietautojų beužėtų.

10. Vlikas neturi derinti politinių grupių, nesutikimų.

Mūsų klausimas: ką Vlikas ligi šiol veikė?

11. PLB nėra kompetentinga tvarkyti Vliką.

sustiprino Alekno pastebėtas kryptis. Sakė, jos paliksiančios neišdildomą įspaudą. Labai gali būti, tauta dabar gyvena išvakarės kitos būsimos raidos, tolygios tai, kurią numatė Olšausko Lietuvos redaktorius Chicagoje B. K. Balutis, I Pas. karui įsiliepsnojus. Rašė: "Pavargusios sielės tautos akys jau žiūri artėjančios Laisvės pavydą. Tiesa, jis neiškus. Tauta net nebylė pasakyti, kokios, būtent, laisvės ji nori. Svarbi pati laisvė: jos dėvimi rūbai antraeilis dalykas. Kai istorija stato griežtą klausimą: gyventi ar mirti, tauta, aišku, tik vienaip atsako: gyventi! Kaip — čia jau kiekvienas tautietis savo nuomone turi."

Dabar, kai visi mūsų politikos vadai, nuo mažiausių iki didžiausių, mano, kad kitas nepriklausomos Lietuvos valstybės atkūrimas busiąs ne greito laiko dalykas, rodos, protams atvargiau svarstyti ir giliai įsižiūrėti, kas vyksta tautos kamiene. Deja, šia kryptimi dažnai, su poetu A. Mackum, mes "iš visur sugrižtam neišėję." Tokiu būdu, vyksta Fausto Kiršos "Sugrižęs į namus, nebepažinsiu jųsų," arba Liūnės Sutemos "Medis, kurio nepažinau, išaugo."

Mes į tai: Stravinskas įrodinėjo, kodėl PLB nekompetentinga, bet klausimas taip ir pasiliko — kodėl?

Gaila, kad tų klausimų tik vienuolika, ir tie patys viens į kitą panašūs. Liko neišaiškinta, kas Vlike atstovauja pačią didžiausią lietuvių grupę — bepartyvius.

Vlikas veikia jau dvidešimt metų. Politiniai tranai dūzgia bičių avily. Stravinskas jau iš seno žinomas kaip vienas produktyviausių niekam nereikalingos politinės makulatūros gamintojų. Tai vis iliuzijos, būk dirbamas tautai naudingas darbas.

LIEPOS 7 CHICAGOJE

Chicagoje buvo lietuvių tautinių šokių šventė. Šventės reportažus ir kritikas paleikant specialistams, vis tiek tenka pripažinti tai buvus dideliu lietuviško gyvenimo įvykiu. Lietuviškuoju jaunimu reikia didžiulotis.

Tautiniai šokiai nuostabiai gražiai sujungė jaunimo laisvalaikio malonumą su darbu ir tautiniu sentimentu. Šventėje matėme išsivijusią jėgą, lietuviškumo galybę.

Šį kartą, kaip ir visada, buvo ir kalbų. Malonu, kad tų kalbų nebuvo daug ir tos pačios neilgos. Šventės pranešėja buvo Rūta Lee Kilmonytė. Pranešėja buvo labai gera. Nors ji Lietuvos nėra mačiusi, gimus ir augusi išsivijoje, bet jos leitmotyvas šioje šventėje galėtų būti šie jos pačios žodžiai: "Nėra pasaulio jėgos, kuritėvynės meilė iš širdies išplėsti galėtų."

Kad ir trumpose prakalbose teko pasigesti turinio. Jausmų išreiškimas būna įspūdingas, jei prakalboje nepasimetama su logika. Tautinių šokių šventės prakalbose įstrigo toks sakiny: "Su tauta gimė ir tautiniai šokiai." Aišku, tai yra tautinių šokių įvertinimas. Bet čia vienu pasakymu liečiami trys klausimai: tautos gimimas, tautinių šokių gimimas, tautos ir tautinių šokių atsiradimo ryšys. Ir jau vieno tokio sakinio užtenka įrodymui, kad prakalbos sakytojas įklimpo į toki diletantizmą, kurio jis pats neįsivaikė nei kraštų nei dugno.

Tokios kalbos būna ir nevertingos ir nuobodžios. Jų nevertingumą klausytojai jaučia.

LITUVA OKUPACIJOJE

Tokia antraštė žurnalas į Laisvę paskelbė 26 puslapių Vytauto Vaitiekūno straipsnį, paremtą LTSR spaudos duomenimis. Bendrai imant, čia turime reikalo su labai rimtai parengtu darbu, išvados aiškiai antitarybinės. Lauktina, kad protarybinės jėgos nepasitenkintų V. Vaitiekūno išplūdumu. Straipsnyje tiek daug faktų, kad ligi šiol apie Lietuvą tiek nepasakė visi protarybiniai ir antitarybiniai turistai drauge paėmus.

V. Vaitiekūno darbas būdingas visiems kovotojams su bolševizmu tuo, kad iš tarybinio gyvenimo renka tik neigiamybes ir nepasisekimus. Tarybiniai rašiniai paprastai apie neigiamybes ir nepasisekimus nu-

Tęsiama 5 psl.

PAVERGTŲJŲ SAVAITĖ

Prezidentas Kennedy, vykdydamas 1959 metų Kongreso rekomendaciją, ir šiemet trečią liepos mėnesio savaitę paskelbė Pavergtųjų Savaitę.

Ji, kaip jau buvo šiame laikraštyje rašyta, prasideda liepos 14 d.

Prezidentas tos savaitės proklamaciją išleido liepos 5 d., paragindamas amerikiečius tą savaitę įspūdingai atžymėti.

Jisai nurodė, kad tautos, patekusios į vergiją II Pas. karo metu ir po jo, neturi būti pamirštos, nors šiuo metu ir negalima joms padėti jų laisvę atgauti.

New Yorke liepos 14 d. iškilmingos pamaldos vyks šv. Patriko katedroje 10 val. Po pamaldų prie Jungtinių Tautų esančioje Pavergtųjų Tautų vitrinoje bus iškilmės ir kartu bus iškeltos iki pusės stiebo pavergtųjų tautų vėliavos, jų himnų garsams aidint.

Pirmadienį, liepos 15 d., įvyks iškilmės prie City Hall.

VIENYBĖ

193 GRAND STREET
BROOKLYN, N. Y.
Evergreen 8-4252

Brangus lietuvi,

Man, perėmus redaguoti Vienybę, tuoju teko susidurti su bendradarbiavimo problema. Laikraštis tik tada gali būti įdomus ir patenkinti plačius visuomenės sluoksnius, kai aplink jį susispaudžia didelė bendradarbių armija. Vienybė, kurios uždavinys - tarnauti visų lietuvių reikalams, nėra kurios nors politinės grupės ar partijos organas. Laikraštis, kuris jau keturiasdešimt septyni metai, kai neša lietuvių tautos vėliavą, negali tarnauti atskirų asmenų ar grupių užgaidoms. Aš noriu, kad Vienybė būtų lietuvių kultūros gyvenimo veidrodis. Aš noriu, kad Vienybėje nebūtų bereikalingai užjami mūsų žmonės. Aš noriu, kad Vienybės laikraščio vardas iš tikrųjų pateisintų save, kad jis būtų tikras visų lietuvių vienybės simbolis.

Be Amerikos lietuvių rašytojų, žurnalistų ir veikėjų, Vienybei, šitam seniausiam lietuvių laikraščiui, remti ir platininti pakviesta visė eilė žmonių ir iš Lietuvos. Aš, žinodamas, kad Jums visados rūpėjo gyvi Amerikos lietuvių ir Lietuvos reikalai, visos mūsų tautos gerovė, kviečiu į talką. Pradėsimė platų kultūros darbo barą. Rašykite visais aktualiais reikalais, siųskite žinių iš jūsų kolonijos gyvenimo, būkite nuolatinis Vienybės bendradarbis. Tik vienybė, kilniu ir kultūringu darbu galėsime padaryti lietuvių tautą didelę ir garbingą.

Tiesiu Jums savo ranką.

Juozas Tysliava
Juozas Tysliava

Vienybės Redaktorius

Vincas J. Vyšnius, Vienybės skaitytojas, rėmėjas ir bendradarbis, mums prisiuntė šį laišką, kurį jisai gavo iš Juozo Tysliavos 1933 metais, perimant redaguoti Vienybę. Šiame laiške Juozas Tysliava pabrėžia Vienybės uždavinį - tarnauti visų lietuvių reikalams. Tos "linijos" jis laikėsi iki pat savo mirties, Juozo Tysliavos nusistatymų ir troškimus lietuvių tautai, Vienybės kolektyvas tęsia toliau. Siųsdamas šį laišką, Vincas J. Vyšnius mums rašo: "Su Juozo Tysliavos nusistatymu ir aš visuomet sutikau ir sutiksiu. Vienybė turi būti tvirtas laikraštis, tarnauti visiems lietuviams ir vengti srovinių ginčų, nes išėivijoje tokie reikalai niekada nebuvo geri ir niekadoms nebus geri." Vincui Vyšniui reiškiame padėką, prisiuntusį šį Juozo Tysliavos laišką.

Vokietijoje, Baden-Wurttemberg Vidaus Reikalų Viceministeris S. Schwartz įmūryja kertinio akmens aktą birželio 22 dieną.

NUO KO KYLA PERKŪNIJA?

Anglų botanikas F. Ventas originaliai aiškina priežastis, sukėliančias debesys elektros krivius. Jo nuomone, šiuos krivius sukurianti... žaliųjų augalų. Medžių lapai ir žolė paskleidžia atmosferoje daug įvairių lakiųjų organinių medžiagų: eterinių aliejų, terpenų. Esant tam tikroms sąlygoms, minutosis medžiagos skaidosi, išskirdamos teigiamus jonus. Pastarieji ir įelektrina debesis.

Si hipotezė paremta apskaičiavimais, pagal kuriuos lakiuose augalų medžiagose esančios kaip tik tokios energijos kiekis, koks išsiskiria perkūnijų metu vykstant elektros išlydžiams.

Antras įtikinantis anglų botaniko argumentas - perkūnija būna tik tokiose vietovėse, kur yra augalija. Iš tikrųjų, visiems žinoma, kad pati stipriausia perkūnija esti virš džiunglių ir atogrąžų miškų, kad virš dykumų, vandenynų ir poliarinių Žemės rutulio sričių jos beveik nebūna. Vidutinio klimato zonoje perkūnijų sezonas prasideda pavasarį, pasirodžius žalumynams, ir baigiasi rudenį, kada kritina lapai ir nyksta žolė.

Iš kairės ir iš dešinės

Atkelta is 4 psl.

tyli. Atrodo, tiesa yra kažkur per vidurį. Tur būt, ligi šiol dar niekas nei tos vidurio tiesos ieškojo, nei iš tos tiesos išvadų nedarė. O labai praverstų!

VYSKUPŲ REIKALU

Anąkart Vienybėje bandžiau truktelėti už liežuvio chicagiškę Vilnį Lietuvos katalikų vyskupų reikalui: kur tie vyskupai dingo. Vilnis atsiliepė. Sako, vienas vyskupas mirė tremtyje, vienas tebegyvena tremtyje, o trečias du kartu mirė Lietuvoje. Ir dar Vilnis pridėjo, kad naujų vyskupų neįšventindavo tautos vadas, nešventins ir Paleckis.

Mūsų žinlomis, yra kiek kitaip:

1. Kauno arkivyskupas J. Skvireckas su pagalb. V. Brizgiu pabėgo į Vakarus. Pirmasis tremty jau mirė, o V. Brizgys tebegyvena Chicagoje. Kauno arkivyskupiją administruoja kan. Stankevičius. Neteko girdėti, kad kas būtų mėginęs naują arkivyskupą paskirti.

2. Vilkaviškio vyskupas Karosas mirė Lietuvoje. Jo pagalbininkas vysk. Padolskis mirė tremty, bet jo ryšiai su Vilkaviškiu pasibaigė iš vyskupijos pasitraukus, nes Vilkaviškio vyskupo titulu jis ir neturėjo. Vyskupija likė be vyskupo.

3. Lietuvoje mirė Kaišiadorių vysk. T. Matulionis, patyręs trėmimų ir katargos. Jis ryžosi savo vyskupiją nepalikti be vyskupo, įšventino vysk. Slatkevičių. Tačiau vysk. Slatkevičius bolševikų valdžios buvo išstremtas, be teismo, valdžios įsakymu.

4. Vilniaus arkivyskupas M. Reinyš be teismo buvo kalinamas ir mirė kalėjime. Jo įpėdinis J. Steponavičius išstremtas, taip pat be teismo sprendimo, administraciniu būdu.

5. Panevėžio vysk. K. Paltarokas Lietuvoje mirė. Vyskupo pareigas eina kapitulos rinktas kunigas.

6. Telšių vysk. J. Staugaitis, Vilnis sako, mirė du kartu. Mes žinome tik apie vieną jo mirtį. Antroji jo mirtis - "vaduotojų"

prašimanyms, spaudos antis. Mes nesidžiauglame ir nesididžiuojame tais, kurie apie dabartinį Lietuvos gyvenimą kuria ne kokią vieną spaudos antį, bet ištiesą spaudos ančių farmą. Pagal tarybinius šaltinius, vysk. Staugaičio įpėdiniai rėmė antitarybinius partizanus. Jie buvo nubautsi mirtimi kalėjime. Dabar Telšiuose gyvena vienintelis Lietuvoje einas pareigas vyskupas Maželis, ligonis.

Išvada: Katalikų Bažnyčios atžvilgiu Lietuvoje viešpatuoja smurtas. Vilnis piktnašis tais, kurie šį smurtą priėmė. Kadangi Vilnis vaizduoja čia skelbiant faktais paremtą tiesą (tarp kita ko, norėtume su Vilnimi nuoširdžiu pasitikėjimu paremtų kalbų), tai mūsų pateiktas žinlas prašytume įvertinti kritiškai: klaidas pataisyti, tiesą pripažinti. Būtume labai dėkingi.

Kad galėtų ar negalėtų vyskupas įšventinti Paleckis - tai tik prastas bandymas juokauti.

NASZA OJCZYNA

Tokiu vardu Lenkija užsienio lenkams leidžia mėnesinį žurnalą, kurio čia turime š. m. Nr. 6(83). Tai yra 36 psl. turtingas žurnalas, leidžiamas keliomis spalvomis gražiai iliustruotas, talkomas eiliniam užsieniečiui lenkui. Pilna smulkios informacijos ir nuotraukų iš Lenkijos visuomeninio, mokslo ir meno pasaulio, daug Lenkijos gamtos vaizdų. Yra vietos madoms, filmams, tautiniams raštams, net pašto ženklams, karikatūroms bei anekdotams. Nedidelis, pilnas vaizdų straipsnelis apie Naująją Gvinėją, kur gydytoju yra "tikras lenkas", dr. Svirklis, "rodem z Wilna." Rašo apie Lenkijos vandenų žuvis (jų tarpė: karp - liet, karpis, sliz - liet, slizys, kietb - kilbukas, węgorz - ungyrys, minog rzezczy - upinis minogas).

Iš tėvynės mes gauname Tėvynės balsą, bet lenkų Nasza Ojczyzna nepalyginamai geresne tėvynės dovana išėiviams.

ŠALTI VĖJAI PROPAGANDINĖMS

PRIEMONĖMS

Katalikų Susivienijimo seimo proga, Clevelandą lankė ALTo pirm. L. Šimutis ir vietos skyriui pranešė im aiškino, kad į JAV Kongresą įnešamos Pabaltijo rezoliucijos ALTo laikomos teigiamu propagandiniu reiškiniu. Jų eiga priklausanči nuo Valstybės Departamento ir Prezidento nusistatymo, kuris, kaip Draugo bendradarbis praneša, neprielankus: Šalti vėjai iš Baltųjų Rūmų. ALTu atrodo svarbu šiuo momentu nušviesti Sovietijos kolonijalizmą išsilaisvinusioms Afrikos ir Azijos tautoms, bet čia lipimas į statų kalną, nes kitaspalviai nemano skirti jokio dėmesio baltųjų galvosūkiams.

O

Į Girnakalio pastabą Vienybėje gerbiamas Lietuvos gen. konsulas Budrys kažkodėl rado reikalo plačiau biuleteniu poleminiu tonu atsilipti veik per visus Amerikos lietuvių laikraščius. Jis visai teisingai praneša, kad ne jo pareiga teikti informacijų kitataučiams apie pavergtą Lietuvą. Jis nurodė Žilevičiaus Muzikologijos Archyvą Chicagoje, bet jo vicekuratorius J. Bertulis taip pat klausėjui (amerikiečių muzikos žurnalui) pranešė, kad ir ne jų pareiga tokias informacijas telkti.

Kitais žodžiais, mūsų įsitaigos tiesiog stumlia kitataučius etli į sovietinės įsitaigos informacijos apie Lietuvą po 1945 metų.

Konsulas sako: "Konsulatui su tarybiniais šaltiniais į lenkynes neina." Tačiau, dėl Amerikiečių palikimų ne tik į lenkynes, bet tiesiog į kovą eina! Kodėl neiti į lenkynes, jei ne konsulatams, tai bent išėivijų organizacijoms, norint kitataučiams teikti teisingų, blaivių ir ne raudonų informacijų apie pavergtų brolių kultūrinius pasisiekimus?"

O

Mūsų diplomatas S. Lozoraitis, matyti, mėgsta statyti kortų namukus ir juos iš patrankų griauti. Atbulai išskaitęs Vienybėje prof. St. Kairio žodžių atpasakojimą, kad Lietuvos okupacija prasidėjusi su nelaimingąja Smetonos laikais pasirašytą sutartimi su Maskva (1939 m.), Lozoraitis iš adatos priskaldo vežimą ir...Matyti, mūsų gerbiamas diplomatas ir istorijoje netvirtas. Sako: "Lietuvos okupacijos priežastis glūdi sovietų valstybės siekime išpūsti komunizmą."

Gerbiamas Lozoraitis, matyt, neskaitė prof. Tarulio "Soviet Policy toward the Baltic States," kur dokumentais įrodyta, kad so-

Tęsiama 6 psl.

Jungtinėse Tautose

Jungtinių Tautų Generalinė Asamblėja užbaigė savo ketvirtąją specialią sesiją, priėmusi visą eilę rezoliucijų taikos palaikymo priemonių finansavimo reikalui.

Nuo gegužės 14 d. ligi birželio 27 d. posėdžiavusi Asamblėja nustatė pagrindinius principus, kuriems galima būtų vadovautis ateltyje, pasiskirstant tarp organizacijos narių taikos išlaikymo finansavimą.

Taip pat Asamblėja padarė sprendimų dėl JT kariuomenės Konge ir Vid. Rytuose finansavimo, kreipėsi į mokėjimuose atsilikusius narius, kad tie susimokėtų.

Pagrindinis sesijos darbas vyko finansų komitete, kuriame buvo visos rezoliucijos įneštos, išdiskutuotos ir priimtose. Vėliau jas priėmė ir generalinė asamblėja pilnais, tik jos nebuvo priimtose vienbalsiai. Didžiuma susilaukė 80-92 balsų, sovietiniam blokui balsuojant prieš, o kartu su juo einant Kubai, kartais Prancūzija ir kt.

Nesutinkantieji su rezoliucijomis įvairiai aiškino, kodėl jie nemokės pinigų už JT kariuomenės išlaikymą.

Sovietinis blokas, pavyzdžiui, tvirtino, kad jam rezoliucijos nepriimtinos todėl, kad tais klausimais rūpinasi generalinė asamblėja, kurioje negalioja veto.

Nežiūrint rezoliucijų, kurių priėmimu gen. sekret. U Thant labai džiaugėsi ir tvirtino, jog jos pareiškios tikrą JT nusistatymą, anądien tas pats U Thant Genevoje vykstančiai Socialinės ir Ekonominės Tarybos sesijai pareiškė, kad JT nesilms planuoti ateltyje jokių darbų, kurie reikalauja kad ir nedaug papildomų lėšų.

Taip pat jisai tvirtino, kad JT turės apriboti ir savo taip vadinamąją taikos išlaikymo mašineriją tik tiek, kiek patys suinteresuoti kraštai įstengs padengti JT išlaidas.

NUKOLONIJIMO KOMITETE

Tuo tarpu Nukolonijimo komitete arba kitaip vadinamame 24-ly komitete savo istorinį žygį tebetęsia tautų apsisprendimas, lygiagrečiai traukiantis kolonializmui.

Komitetas, kuris beveik kasdien posėdžiavo šiame laikotarpyje ligi prasidės reguliarioji Generalinės Asamblėjos sesija šį rudenį, yra užsiėmęs įvairiais klausimais, susijusiais su nukolonijimu.

Su to komiteto darbu sutampa ir New Yorke savo būstinę turinčios Tarptautinės Žmogaus Teisių Sąjungos veikla.

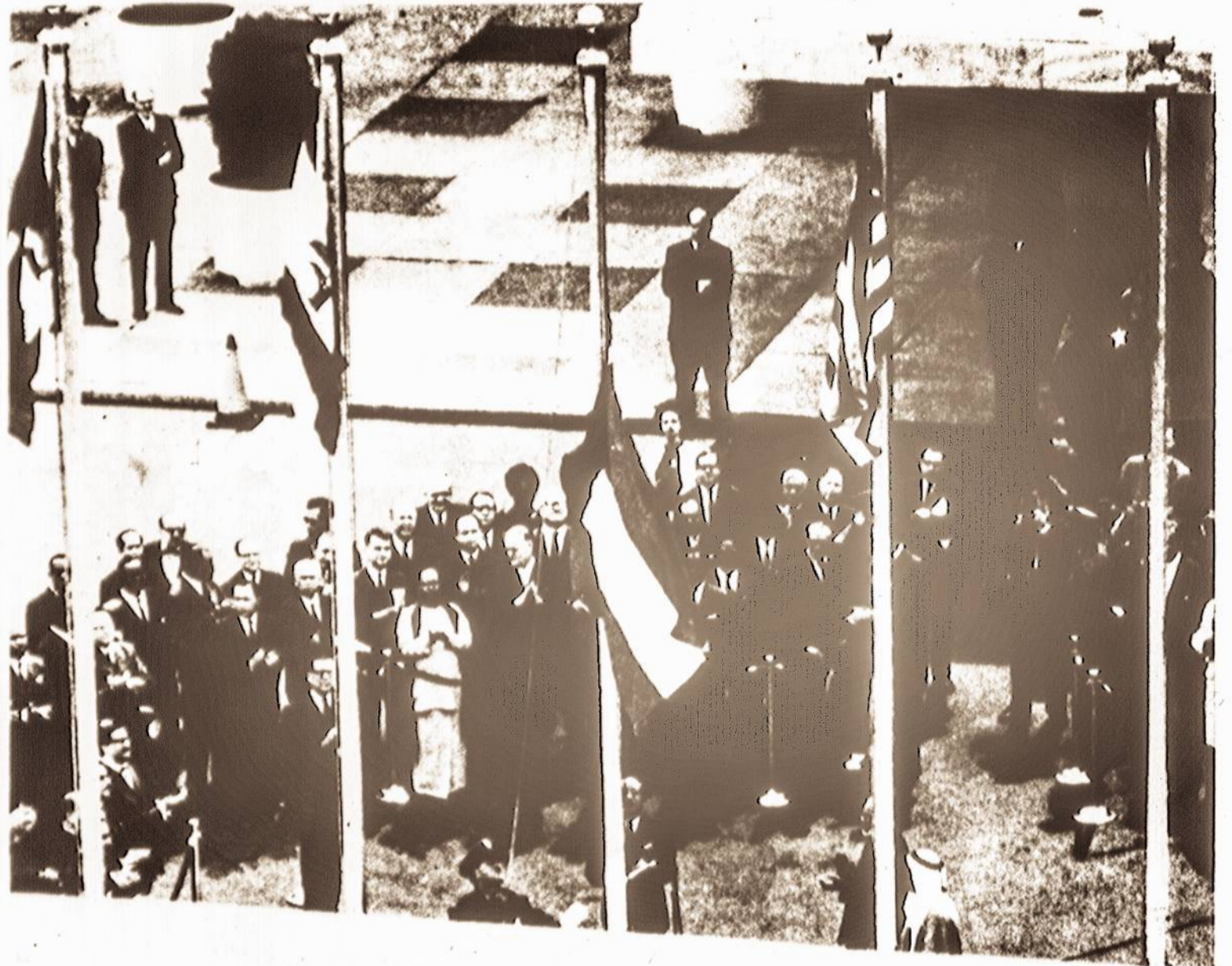
Ta Sąjunga, kaip nevyriausybinė organizacija, turinti JT patariamąjį balsą, jau keliais atvejais komitetui yra pateikusi įvairių peticijų.

Tarp eilės peticijų, pateiktų šios sesijos metu, liečiančių kolonializmą britų, portugalų ir kt. valdomose teritorijose, Sąjunga yra atkreipusi dėmesį ir į naują kolonializmo rūšį — būtent, į sovietinį kolonializmą.

Sąjunga savo peticijoje sako, kad užbaigus diskutuoti kolonializmo klausimus, kurie dabar yra darbotvarkėje, turėtų būti susirūpinta ir komunistinio kolonializmo pašalinimu.

Konkrečiai minima Sovietų Sąjunga ir komunistinė Kinija. Sąjungos rašte komitetui nurodoma Lietuva, Latvija, Estija ir kitos valstybės, kurios, kad ir "turėdamos iluzorinę nepriklausomybę," tikrovėje yra "kolonijiniai, Sovietų Sąjungos satelitai."

Sąjunga taip pat priminė Čekoslovakijos ir Išorinės Mongolijos užėmimą, ir Tibetą. Sąjungos laiškas reikalavo, kad 24-ly komitetas velktų pagal Generalinės Asamblėjos rezoliuciją, kurioje sakoma, kad visos tautos turi teisę laisvai

Naujasio Jungtinių Tautų nario - Kuaito vėliava įsijungia į virtinę kitų tautų vėliavų, pusrutuliu plevėsuojančių priešais Generalinės Asamblėjos rūmus. Apačioje - Kuaito užs. reik. ministras Al-Sabah dėkoja Asamblėjai už jo krašto priėmimą į JT.

apsispręsti ir pagal tą teisę savai tvarkytis.

Perėtos specialios sesijos pradžioje Jungtinių Tautų nukolonijimo veiklos dėka 111-asis narys įsijungė į šios tarptautinės organizacijos eiles. Kuaito tapo naujaisiu nariu, ir jo vėliava tuojau pat įsijungė į virtinę kitų vėliavų, pusrutuliu plevėsuojančių priešais Generalinės Asamblėjos rūmus.

Kuaito užs. reik. ministras

Lietuvoje

-- abu ekonomikos mokslų kand. laipsniui įgyti. (E)

— Birželio 11 d. Vilniaus universitete doc. J. Jurginis apgynė disertaciją tema "Baudžlavos įsigalėjimas Lietuvoje" ir gavo istorijos mokslų dr. laipsnį.

Juozas Leonavičius apgynė disertaciją "Valstiečių streikas Lietuvoje 1935 m. ir Lietuvos Kom. partijos vaidmuo" (istorijos m. kand. laipsniui įgyti), Br. Prėsklenis apgynė disertaciją "Lietuvių marksistinė literatūros kritika 1917-1940 m. komunistinėje spaudoje" (filologijos m. kand. laipsniui įgyti), Jer. Grėška — "Lietuvos TSR liaudies ūkio nusmukdymas hitlerinės okupacijos laikotarpiu" ir Alf. Venckus — "Vartotojų kooperacijos išvystymas Tarybų Lietuvoje"

(E) Gegužės 15 d. Lietuvoje paskelbtas gamtos apsaugos komiteto įsakymas, kuriuo apribota mėgėjiška sportinė žūklė Nemune, ties Kaunu ir Neries upėje. Esą, pastaruoju metu žvejai-mėgėjai labai išsispacializavę, ties Kaunu pagaudavę, kiekvienas jų, po 40-50 ir daugiau žobrių. Žvejams patauta, žobrių neršto laikotarpiu vykti į aplinkinius ežerus ar į vad. Kauno marių "platybes."

(E) Nuo gegužės mėn. vidurio iš Vilniaus aerouosto padidintas susisiekimas lėktuvais, į Palangą lėktuvalis iš Vilniaus dabar skrenda 5 kartus per dieną, į Druskininkus — keturis kartus.

ŠALTI VĖJAI...

Atkelia iš 5 psl.

viety valstybė nuo pat pirmųjų dienų Pabaltijo kraštus laikė "sena ir amžina rusų imperijos" dalimi.

Taip dalyką suprato ir istorikas dr. A. Šapoka, mus įspėjęs, kad Pabaltijo kraštų būklė skiriasi nuo kitų Rytų Europos valstybių: Pabaltijs sudėtinės Sovietijos respublikos, anos kitos — Sovietijos satelitai.

Spāuda Lietuvoje kartoja maskvinę, kad Iljicevas partijos ck posėdžiui įrodęs "komunistinės ideologijos ir socializmo pranašumą prieš buržuaziją ir kapitalizmą." Koks čia pranašumas, jei newyorkietis gali laisvai pirkti Maskvos Izviestijas ir Pravdą, o maskvietis, ar vilnietis, negali nei pauostyti New York Times, Vienybės, ar kitų Amerikos lietuvių laikraščių, išskyrus Laisvę?

Valstybinės teisės žymių atžvilgiu (pasakoja V. Rastenis Dirvoje) įsidėmėtina, kad Lietuvos Laisvės Komitetas (pirm. V. Sidziuskas) tebėra sudarytas vien iš politinių tremtinių — Lietuvos piliečių, kai tuo tarpu VLIKas (pirm. dr. Trimakas) savo prezidiume pilietyste mišrus.

STEBĖTOJAS

Mano kelias į muzikos meną

Studijos Italijoje

TĘSINYS

Pasiklausius garsių dainininkų, ir man kilo noras kuo greičiausiai pradėti mokytis dainuoti. Vasario 29 d. J. Kudirka mane nusivedė pas savo dainavimo profesorių Bustinį. Profesorius man balsas patiko.

— Prisipažinsiu, — kalbėjo jis, — kad matau pirmą dainininką iš šiaurės krašto, kurio balsas taip tinka italo ausiai. Mokykitės — artisto atelitis jums užtikrinta.

Kadangi į Italiją atvykau trumpam, tad stengiausi gerai išnaudoti laiką. Susitariau su profesorium Bustinį. Jis sutiko duoti man pamokas kas antra diena.

Pradėjau nuo balso pastatymo, nes norėjau išplėsti balso registrą kiek į aukštį ir susipažinti su italu mokykla. Profesorius Bustinį buvo daugiau pianistas, kompozitorius, negu vokalistas. Pas jį mokiausi Konkone ir Panofkos vokalizų, o taip pat dainavau italu operų arijas bei romansus. Įdomiausia, kad solfedžiuojant jis reikalavo ne tike padainuoti intervalus, kiek skaityti gaidas — diriguojant išstarti jų pavadinimus šešiolikšipēm, trisdesimtantrinēm ir t. t. Tai man buvo naujiena — darbo daug, o naudos vokalistui labai maža. Be to, pasisamdžiau ir italu kalbos mokytoją, su kuriuo dirbdavau du kartus per savaitę. Norėdamas dainuoti italu scenoje, artistas privalo gerai mokėti jų kalbą.

Tokiu būdu rimtai įsitraukiau į studijas, gavau kambarį su pianinu. Pamokas lankydavau uoliai, bet dainavime ypatingos pažangos nesiljautė, nors profesorius manim būdavo patenkintas. Pradėjau galvoti, kad vis tik geriau dainavimo mokytis pas pedagogą vokalistą, ir susiradau kitą mokytoją, labai rimtą pedagogą, profesorių Rosati. Jis buvęs operos solistas, bet dėl susilpnėjusios širdies negalėjęs dainuoti operos spektakliuose. Rosati buvo baritonas, todėl ir dainavimo pamokos pas jį man buvo sėkmingesnės.

Alf. Venckus

Romoje tuo metu gyveno nemaža lietuvių studentų. Vien muziką studijuojančių susidarė penkiolika žmonių. Kas antra savaitė sekmadieniais mes, vokalistai, susirinkdavome čia pas vieną, čia pas kitą studentą pasikalbėti, kaip sekasi studijos, pakoncertuodavome savo tarpe, vieni kitus pakritikuodavome.

Aš pats sugalvojau paruošti vieną kitą operos rolę. Kadangi Kaune buvo numatyta ateltyje statyti operą "Rigoletto," tai, nusipirkęs tos operos klavirą, pradėjau mokytis Rigoletto vaidmenį. Šiam mano sumanymui mielai pritarė ir profesorius Rosati. Žinoma, mokytis reikėjo itališkai, o tai nebuvo lengva. Net eidamas pasivaikščioti po sodą, pasilimdavau klavirą ir, atsigulęs kur pavėšyje ant žolės, mokydavausi tekstą. Italu kalbos tarimas man, lietuviui, nebuvo sunkus, kiek sunkiau būdavo išmokyti tekstą atmintinai. Teko net kalti, nesuprantant minties.

Kiekviena proga lankiau operos spektaklius bei simfoninius koncertus. Kartą girdėjau diriguojant savo kūrinius kompozitorių R. Štrausą, nors kaip dirigentas jis ypatingai nepasižymėjo. Operos spektakliai ir koncertai Italijoje būdavo dažni, ir publika gausiai juos lankydavo. Italu tauta labai muzikali. Daug italu yra pasauliniai dainininkai. Jų kalba pasižymi ypatingu skambumu, ne veltui sakoma, kad tai — angelų kalba... Jei ir ne angelų — tai dainininkų. Opera čia labai mėgtama. Dažnai gatvėse žmonės dainuoja arijas iš populiarių operų. Vasarą miesto sode vyksta pučiamųjų instrumentų orkestro koncertai.

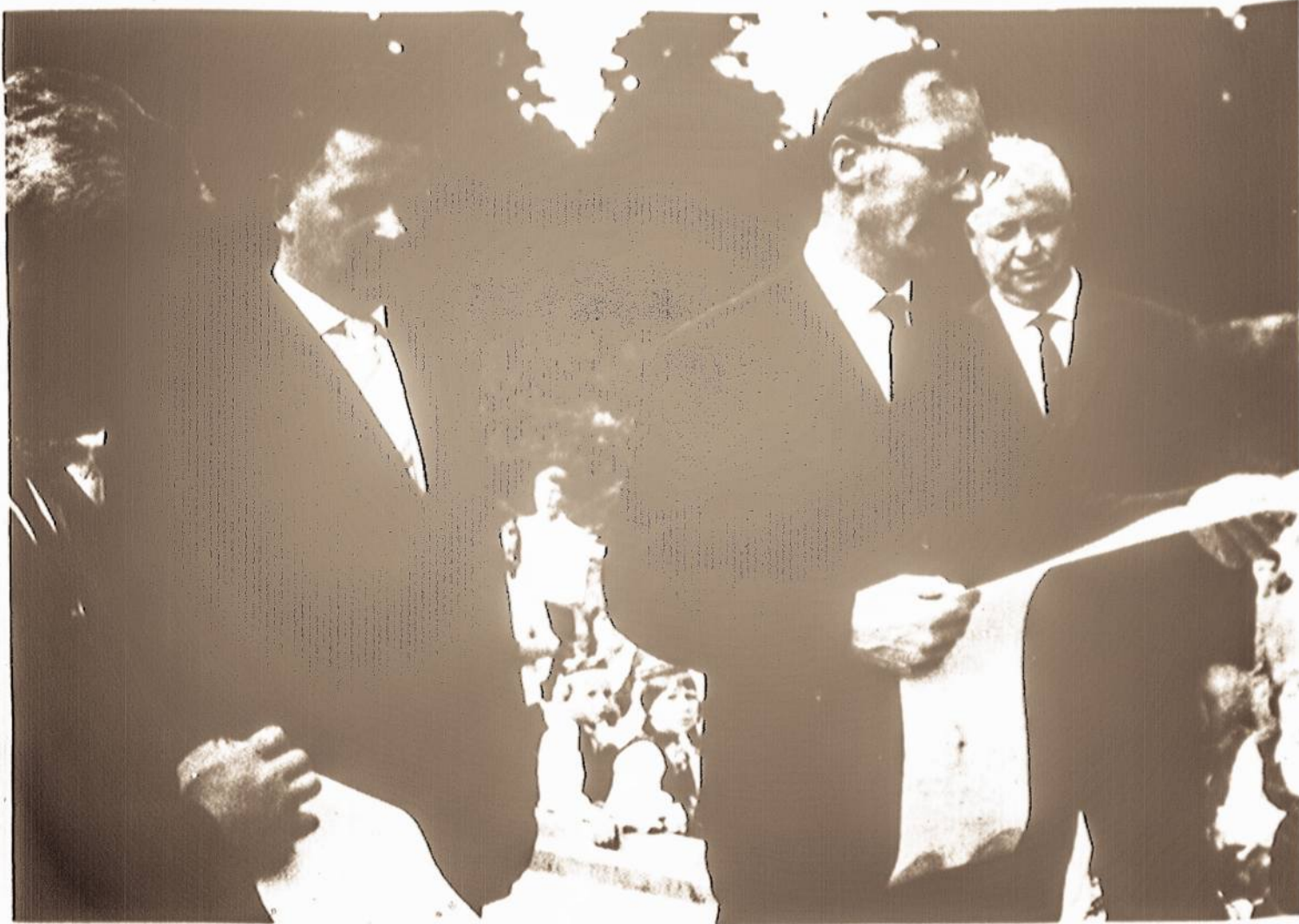
Balandžio 3 d. į Romą atvažiavo Kipras Petrauskas. Mes, studentai, sutikome jį geležinkelio stotyje. Jis gavo atskirą kambarį šalia manojo, tik be pianino; prireikus naudodavosi manuoju. K. Petrauskas atvyko į Italiją ne tiek studijų reikalais, kiek norėdamas gauti angažementą ir padainuoti italu scenoje. Netrukus profesorius Rosati, su kuriuo K. Petrauskas itališkai mokėsi operas, supažindino jį su operos teatro direktore, ir jis gavo angažementą net kelioms operoms.

Dažnai Kipras, būdavo, ateina į mano kambarį, nužeria nuo pianino mano gaidas, padeda savąsias ir, paprašęs mane akompanuoti, prie atviro lango užtraukia Rudolfo

Vokietijoje

Vasario 16 Ginnazijos namo kertinio akmens šventinimo iškilnių įvykių 1963 m. birželio 22 d. dalyviai. Iš kairės: Vokiečių kariuomenės pulkininkas Schmidt su ponio, Amerikos Armijos pulk. McEvee su ponio, Baden-Wurtemberg Vidaus Reikalų viceministeris S. Schwarz, vyriausybės tarėjas Mack, prel. dr. Beil, Tėvas A. Bernatoniš, dir. Schaar su ponio, dr. P. Karvelis, kun. Dėdinas ir kiti.

PLB Vokietijos Kr. Valdybos vicepirmininkas kun. Br. Liubinas skaito iškilmingą kertinio akmens aktą. Iš kairės: V-bos sekretorius J. K. Valiūnas, narys Pr. Skėrys, kun. Br. Liubinas ir išdinininkas A. Mariūnas.

ariją iš Puccini operos "Bohema" su aukštąja "do". Lauke pasigirsta pasigėrėjimo šauksmai: "Bravo, il tenore! bis!" Pasiziūriname pro langą - giten jau minia žmonių susirinkusi.

Mielai Kipru Petrauskui akompanuodavau stebėdamas, kaip jis mokosi naujas partijas. Man-tai buvo ir paskatinimas: garsus Peterburgo Marijos teatro artistas dar mokosi, tobulinasi. Tai ką gi bekalbėti apie mane! - man dar daug reikia dirbti.

Su K. Petrausku buvome neišskiriamai: kartu lankėme operos spektaklius, koncertus, kinus, kartu eidavome pas tą patį profesorių ruošti operų, mokėmės itališkai dainuoti. Profesorius Rosati kalbėjo tik itališkai ir šiek tiek angliškai. Kadangi mudu su Kipru dar nedaug supratome itališkai, o aš mokėjau angliškai, man per Kipro pamokas tekdavo būti vertėju.

Aš pats daugiausia dirbau su profesorium prie aukštųjų gaidų. Ta proga noriu pabrėžti, kaip nepaprastai svarbu studentui pasirinkti tinkamą pedagogą. Mano nuomone, vyrui reikėtų mokytis pas vyrą, moteriai - pas moterį, o jei galima, baritonui pas baritoną ir t. t. Štai, pavyzdžiui, kad ir mano profesorius; aiškina, aiškina man, būdavo, kad reikia akcentuoti, atakuoti tai šen, tai ten, tai į kietą gomurį, tai arčiau dantų, tai nurodo liežuvio padėtį ir kt. Aš stengdavau jį suprasti, bet aukštosios gaidos vis nepavykdavo. Pagaliau supykęs kartą jis pats paėmė reikiamą garsą. Staiga man nušvinta akys, ir aš bandau jį imituoti. Jis iš džiaugsmo mane apsikabina ir šaukia: "Così così, Antonio!" ("Šitaip, šitaip, Antanai!") Nuo to laiko kai man nesisekdavo palmti reikiamą garsą, jis pats man dainuodavo, o aš jį imituodavau. Tokiu būdu man pasisekė savo balso diapazoną šiek tiek paaukštinti; tuo tikslu juk ir buvau atvykęs į Italiją.

Pas profesorių Rosati vokalizų ir solfedžio nedainuodavau - mokėmės operų ir romansų. Už pamokas imdavo brangiai, bet pas jį studentų būdavo daug. Kartą mudu su Kipru, sėdėdami jo prieškambaryje ir laukdami savo eilės, išgirdome gražų tenorą. Tai buvo pasaulinio dainininko Gilli balsas. Gilli mokėsi pas tą patį profesorių.

Kai paskiau Gilli išvyko į Ameriką dainuoti New Yorko Metropolitan operoje, kartu su juo iškeliavo profesorius Rosati, norėdamas stebėti savo mokinį, kad jis nenu-

A. Šodeika - Amonasro - Verdi operoje "Aida" 1927 m.

kryptų nuo jo dainavimo metodo. Kai aš 1924 m. nuvažiavau į Ameriką gastroliu, aplankiau ir buvusį savo profesorių. Prie jo buto durų pamačiau iškabėlę: "Profesorius Rosati, Gilli mokytojas"...

Bus daugiau

JAUNIEJI SPECIALISTAI BAIGIA MOKSLĄ IR... NEGAUNA DARBO

(Elta) Kadangi Lietuvoje vis plečiama pramonė, tad jai, kaip ir žemės ūkiui bei kultūros sritims reikia įvairių specialistų. Specialiose vid. mokyklose teorinis būsimųjų specialistų mokymas siejamas su praktiniu paruošimu - moksleiviai dirba laboratorijose, mokomuosiuose ūkiuose, dirbtuvėse, atlieka mokomąją ir gamybinę praktiką, o baigę turėtų būti paskirti dirbti pagal įgytą specialybę. Prie kai kurių mokyklų dar veikia vakariniai ir neakivaizdiniai skyriai.

Prieš atsakant į klausimą, ar tos mokyklos išleidžia pakankamą specialistų skaičių ir ar jie tinkamai parengiami, susipažinkime, kokios šiuo metu Lietuvoje veikia tos specialiosios mokyklos (Pgl. Tiesa, 124 nr. geg. 29 d.). Vid. mokslo specialistus pramonė ir statybai ruošia technikumai.

Jie veikia: Alytuje - mechanikos technikumai, Kalvarijoje - Maisto pramonės technikumai, Kaune - Maisto pramonės technikumai, Kauno Politechnikumas, Technologinis technikumai, Klaipėdoje - Jūreivystės mokykla, Panevėžyje - Politechnikumas, Vilniuje - Elektromechanikos technikumai, Statybos technikumai, Lengvosios pramonės technikumai, Vilniaus Politechnikumas, Geležinkelių transporto technikumai, Staklių gamybos technikumai, Technologinis technikumai, Miškų ūkio technikumai, Šiauliuose - K. Didžiulio vardo politechnikumas.

Ekonominiai technikumai veikia šie: Vilniaus Finansų-kredito technikumai, Tarybinės Prekybos technikumai, Kooperatinis technikumai ir Kaune - Ekonominis ir Kooperatinis technikumai.

Medicinos mokyklos: Vilniaus Medicinos mokykla ir Medicinos mokykla Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose, Panevėžyje ir Utenoje.

Pedagoginių mokyklų veikia trys: Vilniaus ir Klaipėdos pedagog. mokyklos ir Kapsuko O. Žemaitytės-Sukackienės v. ped. mokykla.

Muzikos, kultūros-švietimo technikumai: Vilniuje - J. Tallat-Kelpšos V. muzikos technikumai ir Kultūros-Švietimo technikumai, Kaune - J. Gruodžio v. muzikos technikumai, Klaipėdoje, Šiaulių ir Panevėžio muz. technikumai.

Pagaliau, vid. mokslo specialistams paruošti dar veikia du Taikomosios dailės technikumai: Kauno St. Žuko v. taikomosios dailės technikumai ir Telšių taikomosios dail. technikumai.

Kaip atrodo specialistų, baigusių įvairias aukščiausio minetas mokyklas, "įdarbinimas," gali paliudyti kai kurie Tiesoje (122 nr. geg. 26) paskelbti laiška bei korespondentų prierašai. Šios jaunos šaulietės, išėjusios vid. specialųjį mokslą, virtuosios braižytojais-konstruktoriais, dabar susijaudinusios paklausė: kam mus mokė? Jos gavusios kelialapius - nukreipimus į įvairias gamyklas ir patyrušios, kad... daug kur jos nereikalingos. Jos teigia: jauniems specialistams reiškiamas abejingumas ir klausia: kodėl mus paliekate likimo valiai?

Statybos srityje pasigendama įvairių specialistų, pvz., šaltkalvių montuotojų, suvirintojų, elektromontierių. Net tokiam objekte, kaip Kaune ilgai statomoje dirbtinio pluošto gamykloje didžioji statybinių dalių be būtinos kvalifikacijos.

Pasirodo, Kauno statyboms tik šiemet trūksta kelių tūkstančių darbininkų - specialistų, o mokyklų bei įvairių kursų Kaunui kasmet teparuošia po 780 statybinių. Dabar dejuojama: jei nebus paspartintas tų specialistų ruošimas, tai jau 1964 ar 1965 m. valstybės statyboms kilsianti rimta grėsmė.

LIETUVOJE PER 400 PILIEČIŲ, SULAUKUSIŲ 100 M. AMŽ.

(E) Vilniaus radijo žiniomis, per paskutinį gyventojų surašymą (1959) Lietuvoje buvo užregistruota 451 pilietis, turėjęs daugiau kaip 100 m. amž.

Daugiausia tokio gilaus amžiaus žmonių esama Kelmės rajone - kai kurie jų turėję 119, 120 ar 122 metus amž. Antavilių senelių prieglaudoje, prie Vilniaus-Nemenčinės plento, gyvenanti 125 m. amž. Ona Miniotienė pareiškė: krtu neblogai, visados buvau sveika, nesirgau, negulėjau niekada.

(E) Pagal Vilniaus radijo pranešimą, Lietuvos miškuose, pievose sužaliavę 22 augalai-vaistažolės. Joesama 22 rūšių, o vaistažolių fabrikas Lietuvoje buvęs įsteigtas dar 1883 m. Pagal radiją, tik pernai į kitas respublikas, užsienį iš Lietuvos tų vaistažolių buvo pasiųsta 27 tonos, o šiais metais ruošiamasi išsiųsti 49 tonas. Pgl. bolševikinius planus, ligi 1970 m. tikimasi pagamintų vaistažolių kiekį pakelti net ligi 500 ir daugiau tonų. Į vaistažolių paruošimo darbą dabar kviečiami moksleiviai, pensininkai, namų šeimininkės ir kt.

Mano apsilankymas Lietuvoje

Iš visų bažnyčių Vilniuje mano atmintyje giliausias sentimentas išliko šv. Mikalojaus parapijai, kurią lenkų okupacijos metais lankė visi Vilniaus lietuviai. Tai buvo vienintelė bažnyčia, skirta lietuviams. Čia ir aš buvau pirmosios išpažinties, čia man lenkų vyskupas suteikė Sutvirtinimo sakramentą prieš pat grįžimą Amerikon.

Ir vėl šypsauti, prisimindama, kaip tada pamačiusi, kad visos mano draugės eina išpažinties, ir aš nutariau jas pasekti. Bet kun. Čibiras, paklausęs kiek man metų, patarė lukterėti, iki paūgėsiu. Kunigo Čibiro neužmiršau dar ir dėlto, kad kartą, mano tėvų prašomas, iš sakyklos paskelbė apie mano dingimą, kai iš namų pabėgau, prisibijodama tėvo diržo, ir kelias dienas slėpliausi pas vieną draugę. Nei valandai nepraėjus po tų pamaldų viena studentė pamatė mane gatvėje ir tuojuo pat nuvedė į namus. Tėvai tiek džiaugėsi, pamatę mane sveiką ir gyvą grįžusią namo, kad užmiršo už ką buvau nusikaltusi.

Labai galiėjausi, sužinojusi, kad kun. Čibiras žuvo karo metu, kai, bolševikams bombarduojant Vilnių, į kleboniją patalkė bomba.

ŠV. PETRO IR POVILO BAŽNYČIOJE

Gruodžio 24 d. apie vidurnaktį su Stasiulioniu sutarėm šv. Mikalojaus bažnyčią apsilankyti kita proga, nes norėjau susipažinti su jos dabartiniu klebonu, o Bernelių mišioms nuėjome į šv. Petro ir Povilo bažnyčią Antakalnyje.

Žmonių buvo prisirinkę tiek daug, kad sėdimų vietų nebuvo, o stovinčiųjų buvo iki pat durų ir dar vis daugiau ėjo. Šios bažnyčios nebeatsimenu, bet labai daug apie ją buvau skaičiusi.

Tai tikrai graži barokinio stiliaus bažnyčia, kurios vidaus grožis ypač įspūdingas, beveik 300 metų, kai bažnyčia pastatyta ir kaip puikiai išsilaikiusios tos meniškos figūros, statulos ir kt. dekoracijos. Bet, deja, dažyti ir restauruoti balstai reikią. Ar atsiras dabar tokių skulptorių, kaip Pereti ir Gall 1803 metais, kai, talkinant 200 menininkų, bažnyčia buvo atnaujinta ir visi vidaus puošimo darbai užbaigti?

Po mišių, grįžtant į viešbutį, Stasiulionį daug apie tai klausinėjau, bet atsakymas, kaip ne kartą teko girdėti – "nėra lėšų, trūksta dažų."

Vėliau turėjau progos įsitikinti, kad Lietuvos istorinių vietovių restauravimu

ir Vilniuje ir visoje Lietuvoje labai rūpinamasi. Visa tai, kas jau atlikta, tai atsiekta ne okupanto pagalba, bet lietuvių pastangomis, jų kruvinomis rankomis. Jie tuo didžiulioji, tik galia, kad čia Amerikoje tas jų pastangas taip mažai vertiname. Rūpindamiesi išsaugoti Lietuvos praeitį, jie iškovos ir jos ateiť.

Grįžusi į viešbutį, nežiūrint vėlyvos valandos, ilgai negalėjau užmigti. vis pergryvendama dienos įspūdžius, Kūčias, visus sutiktus lietuvius ir jų nuosirdumą. Prisimindama koks buvo Vilnius lenkų okupacijos metais, niekad nesitikėjau jo matyti taip sulietuvėjusio. Galvojau ir apie tolimą Ameriką, apie besireiškančias kontroversines nuotakas dėl to krašto, kurį visi sako, kad nori išvaduoti. Kad tik mes Amerikoje išliktume tokie geri lietuviai, kaip jie, kurie gyvena, dirba ir kuria dabartinėje okupuotoje Lietuvoje.

Turbūt nėra šelmos, kuri Lietuvoje vienai ar kitai karo sukūryje nebūtų nukentėjusi. Turbūt nėra ir žmogaus, kuris neturėtų giminės ar draugo, išbėgusio į laisvąjį pasaulį. Todėl jie tokiu ilgesiu, labiau negu laišky ar stuntinių laukia Lietuvos iš Amerikos ar kitų kraštų, nors ir trumpalaikiam apsilankymui.

KALĖDOS VILNIUJE

Kalėdų rytą mane prižadino Kapočiaus telefonas. Jis klausia, ar norėčiau pamatyti iškilmes Vilniaus aerouoste, pirmajam džeitui atskridus iš Maskvos.

Kurgi ne? Visi didesni įvykiai, ypač tie, kur susirinkdavo daugiau žmonių, man buvo labai įdomūs pamatyti.

Vos pradėjus rengtis, girdžiu, kažkas beldžiasi į duris. Atidariusi matau juodu apsiaustu apsilikusią, skarele apsisupusią vidutinio amžiaus moterį.

— Ar pažįsti mane? — klausia ji.

Žiūrau į veido bruožus, negalėdama atsiminti, bet, kai tik ji nusisypsojo, pažinau Onutę, ir puolėme į glėbį.

Ji man buvo tikrai artima šelmos narė, nes keletą metų Vilniuje gyvenome kaip seserys. Onutė buvo našlaitė, kurią mano tėvai paėmė kaip augintinę. Tada mus skyre 10 metų amžiaus, anuo metu ji beveik buvo jauna panelė, kuri daugiau domėjosi kavalieriais, o aš dar vaikas, kurią ji ir už plaukų patampydavo, kai slaptai klausia

Tęsiama 9 psl.

Marija Magdalena - šv. Petro ir Povilo bažnyčioje.

Detalės šv. Petro ir Povilo bažnyčioje Vilniuje.

Birutė Paprockienė užsigynė šešis kartus

Keliuose Lietuvos laikraščiuose pasirodė šitoks Birutės Paprockienės laiškas (čia jis imamas iš Naujienų liepos 5 d. laidos):

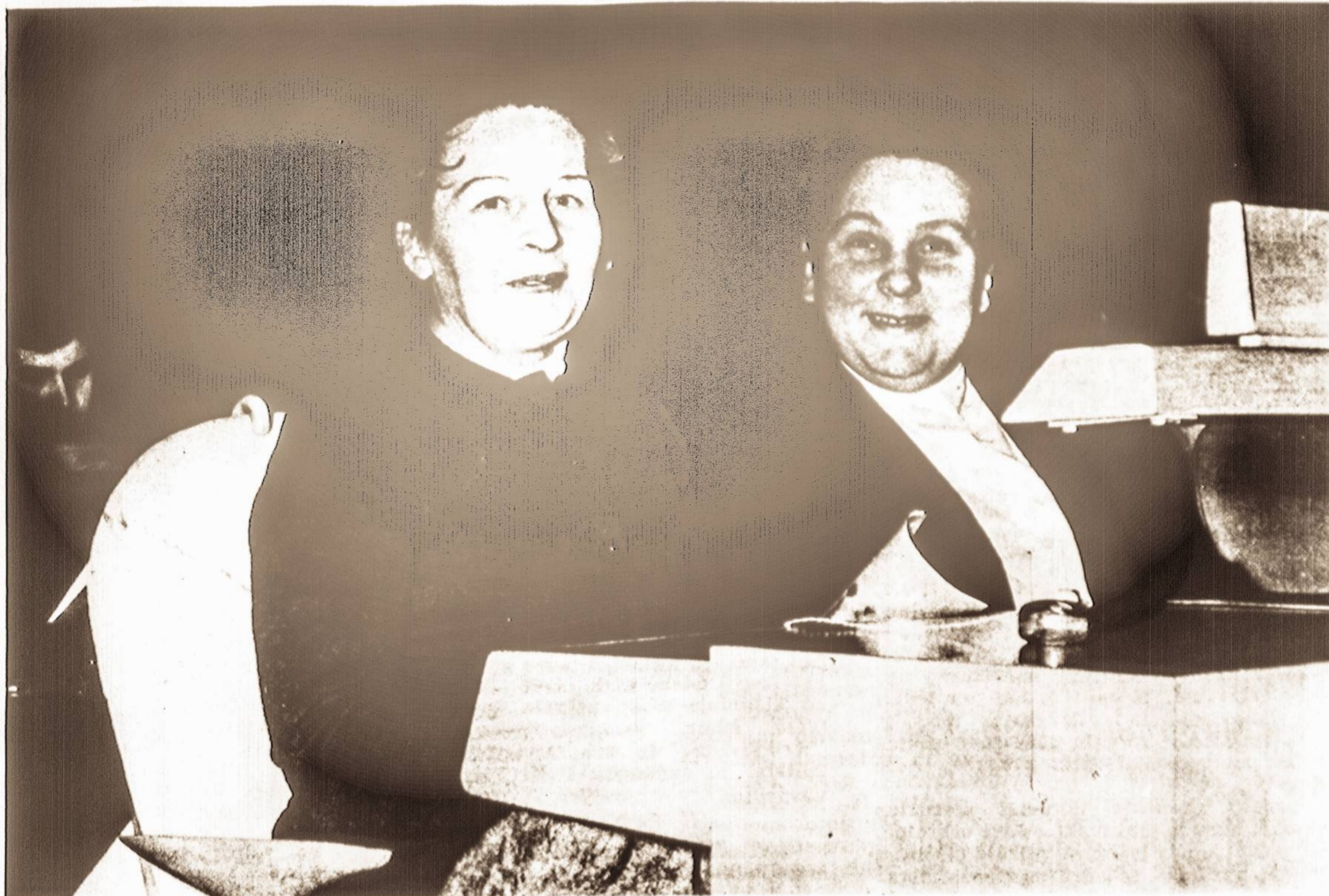
"Vienybė" birželio mėn. 22 d. numeryje paskelbė pramanytas žinias apie mano prieš trejus metus lankymąsi Vilniuje. Kadangi to laikraščio redaktorės klaidina skaitytojus, jaučiu pareigą viešai pareikšti:

1. Netiesa, kad savo buvimą uždelčiau Vilniuje. Uždelsti galima laisvame mieste, bet ne okupuotame. Mano grįžimas nebuvo uždelstas, bet sulaukymas, paaiškinant, kad negaliu išvykti "dėl vietos stokos lėktuve." Po kelių dienų "atsiradus vietai," tik lipant į lėktuvą, man buvo gražintas užsienio pasas, kuris iš manęs buvo paimtas nusileidus aerodrome.

2. Netiesa, kad gegužės 1 d. aš kartu su Paleckiu ir Sniečkum stovėjau tribūnoje ir filmavau parodą. Kaip įrodymą turiu filmą. Į jį pažiūrėjus aiškiai matyti, kad filmuota buvo ne iš tribūnos.

3. Netiesa, kad mano draugai vėliau kai kuriems newyorkiečiams privačiai rašė, kad "stebėjusi ir kartu negalėję suprasti, kaip p. P. B. galėjusi stovėti tribūnoje gegužės 1 d." Šiai tarlamojo laiško citatai labai tiktų "made in Vienybė" fabriko vardas.

4. Netiesa, kad "didelius komunistų ponus" bandžiau aplankyti. Tikslu, kad "Vienybė" redaktorėms Paleckis ir jam panašūs yra "dideli ponai," bet man jie yra

Kai dar nebuvo siūloma atsiritoti... Birutė Paprockienė su Salomėja Narkėliūnaitė Jungtinių Tautų generalinės asamblėjos salėje vieno filmo premjeros metu.

George Rowen nuotrauka

kenčiančios Lietuvos tautos engėjai, ir juos lankyti nedėjau pastangų ir jokio noro nepareiškiau.

5. Netiesa, kad į Trakus buvau "nuvežta aukšto kompartijos pareigūno." Ten buvau palydėta inžinieriaus,

vadovavusio pilies atstatymo darbams.

6. Netiesa, kad esu "ta pirmoji drąsuolė" nuvykusi į Vilnių ir apkrėtusi kitus, įskaitant ir panelę S. Narkėliūnaitę, "lankymo bacilomis."

Tuo nesunku įsitikinti pasiskaičius senuosius "Vienybės" numerius. S. Narkėliūnaitės "apkrėsti" negalėjau, nes jau vykdama į Punkską 1958 metais ji galvojo važiuoti į okupuotą Lietuvą.

BIRUTĖ PAPROCKIENĖ

Birželio mėn. 28 d., 1963 m.

(Keista, kad to "viešo pareiškimo" B. P. neatsiuntė Vienybės skaitytojams, kurie, jos manymu, suklaidinti, o nusiuntė kitiems laikraščiams, kurių skaitytojais nebuvo "suklaidinti," kadangi jie to rašinio savuose laikraščiuose neskaitė.)

Tuos šešis paneigimus Birutė Paprockienė daro gindama savo vyrą, kuris, kitiems siūlydamas atsiritoti nuo tam tikrų asmenų, matyt, per neapsižiūrėjimą, pamiršo, kad ton kategorijon įeina ir jo žmona.

Nekvestionuojama čia Birutės Paprockienės teisė pasirašinėti pareiškimus. Nesmerkama ji ir už tai, kad keliavo į Vilnių ir už tai, ką ji ten darė. Tai yra jos teisė ir valia. Bet sunku yra suprasti, kodėl jos vyras, kitus už tai skandindamas, nepastebėjo savo žmonos.

Kaip ten bebūtų, tarp B. P. skelbiamų punktų ir Vienybės turimos medžiagos yra nemažai prieštaravimų. Tad dabar papunkčiui į juos ir pažvelgiama.

Dėl B. P. punkto nr. 1: Sugrįžusi į New Yorką iš Vilniaus, B. P. džiaugėsi, kad jai dar pavyko gauti porą dienų extra pabūti Vilniuje, ir tada ji nepasakojo, kad buvusi sulaukyta, o dabar visa istorija paversta politika.

Dėl nr. 2: Tribūnoje per Gegužės pirmosios šventės parodą Birutė Paprockienė stovėjo dešinėje (skaitant nuo parodo priėmėjų, kurie buvo centre) pusėje. Ji dėvėjo pavasarišką skrybėlaitę su gėlytėmis. Ją į tribūną atlydėjo Inturisto direktorius Albinas Suktus. Nesant laisvos vietos tribūnoje, vienas tenai stovėjęs as-

muo buvo paprašytas užleisti vietą "viešniai iš Amerikos."

B. P. siūlomas filmas, kaip įrodymas, kad ne iš tribūnos filmuota, jei ji tą patį filmą tebesiūlo, kaip tik kalba jos nenaudai. Žinoma, kiti filmo gabalai, kur vaizduojama pašto dėžutė, B. P. bičiuliai ar tėvai, savaime suprantama, kad filmuoti ne iš tribūnos.

Dėl nr. 3: Faktą, kad B. P. stovėjo tribūnoje, labai apgailėstavo jos bičiuliai Vilniuje ir rašė apie tai jos bičiuliams New Yorke, o newyorkiečiai apie tai gana plačiai kalbėjo prieš trejus metus. Taigi, jei dabar šitai prisimenama, tai negali būti Vienybės fabriktas, kaip B. P. tai angliškai pavadino.

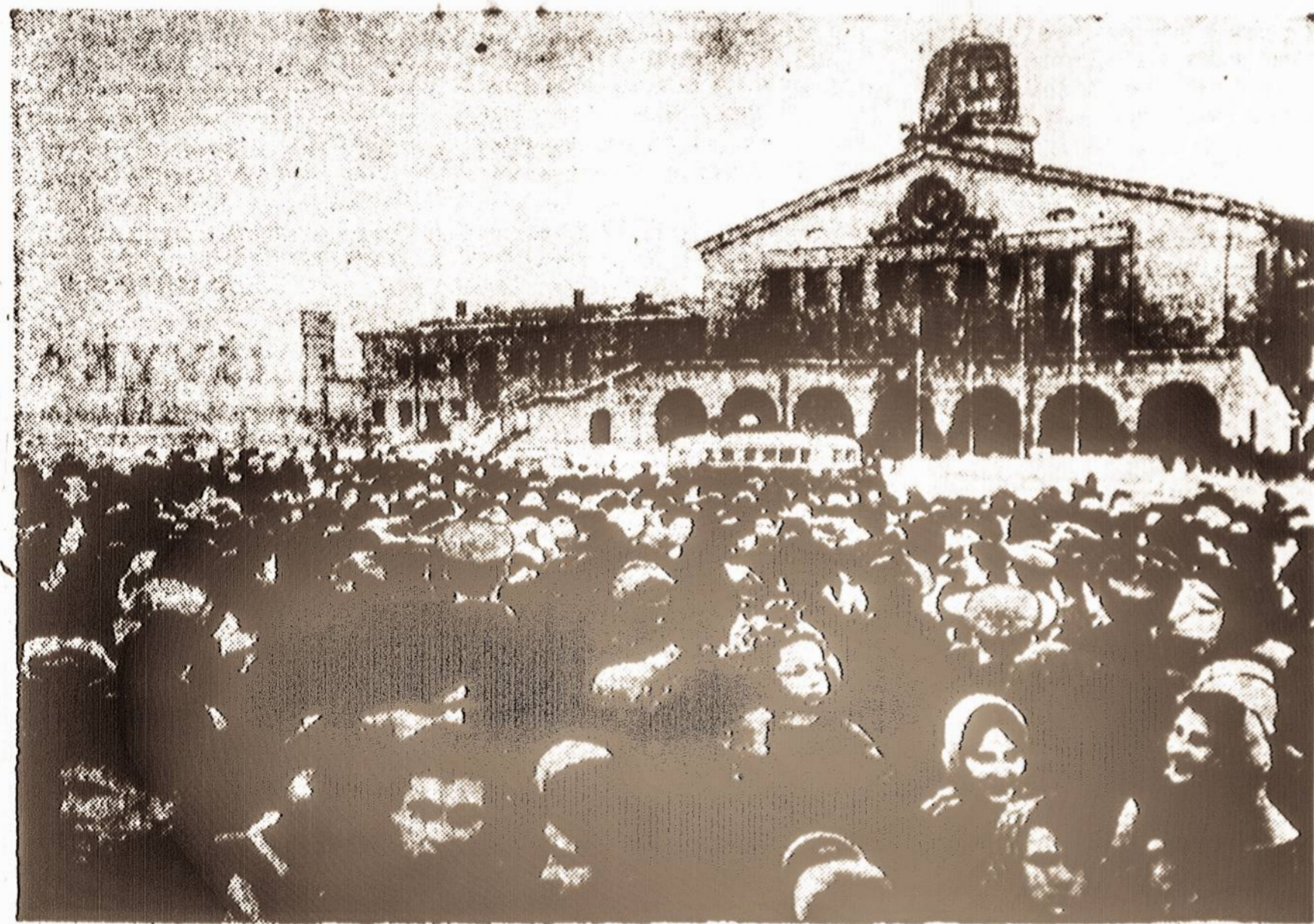
Dėl nr. 4: Nors dabar jau žino, kad jie yra "kenčiančios Lietuvos tautos engėjai," bet prieš trejus metus B. P. darė pastangų ir reiškė noro susitikti su Paleckiu ir "perduoti jam sveikinimus iš pažįstamų iš New Yorko." Kai tai nepavyko, ji parašė laiškučių Paleckienei, pranešdama savo adresą ir prašydama jai paskambinti. Bet ta nepaskambino.

Dėl nr. 5: B. P. sugrįžusi plačiai pasakojo, kaip ji Vilniuje buvo sekama, tad argi galima patikėti, kad staiga jai būtų buvę leista (net be paso, žr. jos "pareiškimo" nr. 1) būti palydėtai į Trakus inžinieriaus, "vadovavusio pilies atstatymo darbams," jei tasai nebuvo komunistas. O jei jisai nebuvo komunistas, tai B. P. netiesą kalba apie jos sekimą Vilniuje.

Dėl nr. 6: Čia B. P. naudojama tezę nelaimingu sutapimu išduoda jos autoritų. Atkreipiamas dėmesys į Vienybės "senuosius numerius," norint sudaryti įspūdį, kad Narkėliūnaitė jau senai galvojo važiuoti į okupuotą Lietuvą.

Pavarčius "senuosius Vienybės numerius," štai kas paaiškinti: joje tikrai buvo

Nuotrauka 10 psl.

Vilniaus gyventojai aerouoste laukia džeto iš Maskvos.

MANO APSILANKYMAS...

Atkelta iš 8 psl.

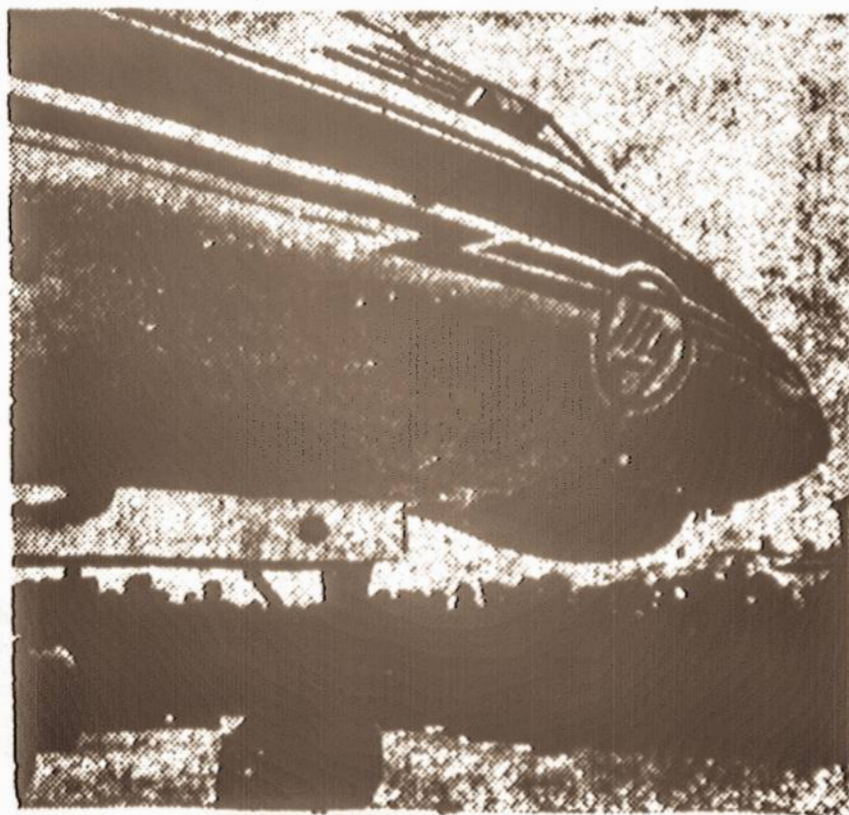
sydavausi jos pasikalbėjimų su mano vyresniąja seserim Elena. Dabar, žinoma, jokio amžiaus skirtumo nejautėme, abidvi jau senstelėjusios, nors Onutė tvirtina, kad bet kur mane būtų atpažinusi.

Kokia laiminga buvau, kad ji mane surado, nes nežinojau net ar ji dar gyva.

Netrukus atėjo Kubertavičienė, kiek vėliau Serafinas iš Eltos mano foto aparatų ir filmų apžiūrėti kartu su kolega iš Kino studijos Eugenijum Maclium, kuris man labai priminė mano Juozuką. Kapočiui atsiradus, visi išvykome į Vilniaus aerouostą, į kurį rinkosi žmonės iš visų pusių visokiomis susistekimo priemonėmis.

Pirmu kart Lietuvoje pamačiau tokią didelę minią žmonių, kurių nuotaika atrodė labai pakili. Džeto atskridimas buvo suktas, kaip nepaprastai didelis įvykis.

(Bus daugiau)

"Aeroflot" džetas, atskridęs į Vilnių

IŠ PO MANO BALANOS

MORKUS

Pabaiga

Kun. A. Miluko gyvenimas ir darbai, Mingėlos plunksna atpasakoti, tai gal bus tikrai malonaus pasiskaitymo šaltinis Amerikos lietuvių knygyne ištryškęs. Tai viena, Antra, Neviensas, šio šaltinio vandens užragavęs, gal ir iš netyčių, Mingėlos numintu taku paseks, reiškia, kitų garbingų veikėjų naudingus darbus viešumon išskirti panorės. O pavyzdžių ilgai ir toli ieškoti nereikės. Jų eilė veiks begalinė. Tik, imk ir šienauk... — Nors tai ir nebūtų mūsų dalykas, betgi liežuvis nerimsta nepareiškęs, vadinas, knyga prasčiau apdirbta ir plėšne kalna, būt kurkas leidėjui ir skaitytojui patogiau prieinama. Nūdien, didelį namai tuštėja; didelį karal rūdyja; didelės knygos tik lentynose vietą užima. Žodžiu, prieš pažangos vėją nepapūsi, Eik! arba: traukis iš kelio. Bet, tai jau reikalas Mingėlos.

Prie paties dalyko grįžus, Mingėlos veikalas gintaro kalnų vertas. Skaityti, matyk, veini tik apie neolituanių nuveiktus darbus, jau tiek nubodo, kad, neviensas lietuviško turinio knyga, jau šalin, kartą ant visados nužėrė. Tik štai ve Mingėlos knyga, it kitados Valančiaus šaltinis, nusnūdusią sąmonę pažadina, primerkta akį praplėšia: Amerikos lietuvis ir dar kartą išbunda, galvoja, dairosi ir galų gale savo rūšies darbo pastoge didžiulius pradeda. Ačiu Mingėlai.

Berods, Lietuvos lietuviai stebuklus nuveikė. Viso pasaulio akį į save atkreipė. Per tokį trumpą laiką, su plikais pirštais, o tokius pažangos ir kultūros rūmus išstatyti: kaip sau nori, istorija niekad neužmirš. Pritūksta žodžių, jų triušą išgirti. Mindaugo, Gedimino, Vytauto Lietuva atrodė it pasvirusi bakužė, iškilusių pažangos rūmų eilėse. Tik, klausimas: ar ir pati laisvė Lietuvai būt buvusi galima, jei ne kietas Amerikos lietuvių užsispyrimas?..

Mingėla, rimčiau apsidairęs, kaip matai pastebi, kur tikras dalykas. Imasi už darbo. Ir, savo pareigą nepaprastai rimtai atlieka.

Kun. A. Miluko nuveiktų darbų pastogėje ir visos Amerikos lietuvių judėjimas kruata. Nel pridėta, nel atimta; o tik taip, kaip būta. Daugiau tokių plunksnos valdytojų, o dar daugiau jo knygos skaitytojų. Tikras lietuvis amerikietis ne tik turėtų šią knygą įsigyti, ją skaityti, bet ir kitam jos turinį atskleisti. Tai tikra valvorykštės juosta Amerikos lietuvių padangėje.

Vienas visiems netiksl. Jeigu vienį tave

girda ir į padanges kelia, tai kiti pelkia ir pačian pragaro dugnan nurglina.

Mingėlos veikalas elliniam skaitytojui tai tikras gintaro žiedas; gi J. K. Tautmylai, kitados kun. Miluko kaimynui, tai tik tuščias pelų maišas; o kun. A. Miluko, net ir geriausį darbą, nei pypkės tabako neverti; ir, kaip galėjo Mingėla, jo neatsiklausęs, tokiais "melais" skaitytojui akis muilinti!!!

Vadinas, pačius įžymiausius kun. A. Miluko paliktus darbus iš pat pamatų verčia. Savos rūšies "Milukijadoj" — Lux Christi, 1963 metų kovo mėn. — įdomy Mingėlos veikalą abejonių šešėlių pridengia, o nuo kun. A. Miluko garbingos atminties pečių paskutinį marškinį plėšia.

Ve žlupsnis pavyzdžių: — "Motinėle" kun. Kuras sumanė. Milukijadą, kun. Urbanavičius parašė; Šimelis Kručkas ir Jo Darbai, tūli pasauliečiai surašė, ir, taip toliau. Ir, savo mados "Milukijadą," savo būdo įrodymais paremia.

Žodžiu, viskas nueitu už gera, nei netie, dar keli, užsilikę "seniai" ir tų reikalų ludininkai...

Kun. A. Miluko galva sumanymų pilna; jo kišenius amžinai tuščias. Kun. A. Kaupas, kun. A. Miluko kitados artimas draugas, savo darbo adata, savo buvusio draugo kišeniuje plyšį, užtaiso. Suranda tam tyčia "kūmą," suvadina svečius, iškella "Krikštynas," ir, kun. A. Miluką už durų paliktą, jo sumanytą kuditį, savo vardu užvardina.

"Motinėlės" ir kitų jai panašių sumanymų "krikštynų" vaizdas, gailu, jų dviejų, tikrai užgirtų ir paliktų pagarbos verty darbų, pasigailėjimo ašarą akį primerkia...

Milukijadą, Kručkijadą ir kitus "aukso kalnus" ne kun. Urbanavičius, ne tūli pasauliečiai, o tik patsai kun. A. Kaupas supilstė.

Dar atsiranda užsilikusių asmenų kun. A. Kaupul jo darbe padėjusių; tų, kurie rankraščius tvarkė, raldes statė, spausdino ir paskul skaitytojams išsiuntinėjo. Reiškia, Tautmylos "Milukijados" lopeta, Mingėlos knygos nepalaidosi. Ir, tuo geriau, Mirusleji, ką turėjo blogo, pasiėmė su savimi; kas gero, paliko mums. Ne jie, o tik mes būsim kalti, jei jų klaidų nevenksim, o jų gerais palikimais nepasinaudosim. Šios klaidos venkim. Daugiau žūsta iš apsirijimo, negu iš bado.

nebetektų nustebti, jei viena dieną Birutė Paprockienė paskelbtų (ir vėl visuose laikraščiuose, išskyrus Vienybę), kad ji Vilniuje net nebuvo buvusi.

Vienybės pastaba: B. Paprockienės "viešą pareiškimą" paskelbusieji laikraščiai, kurie nepritaria vienašališkam savo skaitytojų informavimui, dabar turėtų juos painformuoti ir apie šį paaiškinimą. Maloniai kviečiame persispausdinti.

REMKITE BIZNIERIUS, KURIE SKELBIASI VIENYBĖJE!

Užsigynė...

Atkelta iš 9 psl.

ta prasme rašyta, o tų žinių šaltinis buvo Anicetas Simutis.

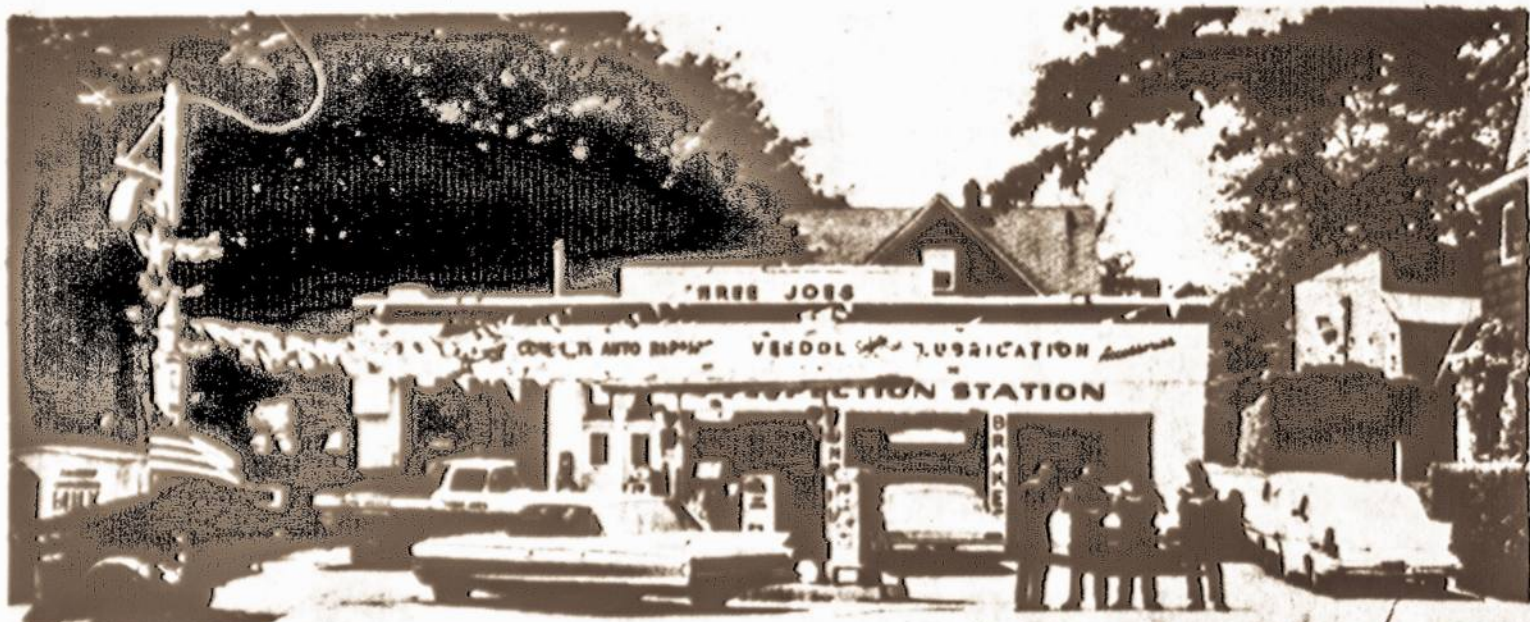
Kai tik Narkėlūnaltė išvyko į Lietuvą, Vienybėje buvo įdėta kronikos žinia, kurioje pabrėžtina frazė "ruošėsi gana seniai".

Juozas Tysliava vėliau labai apgalvestavo, paskelbęs tą klaidingą kronikos žinutę apie Narkėlūnaltę, o ne paskelbęs kitos žinios, taip pat gautos paštu, apie Konsulato "boksintinką"...

B. Paprockienė pati puikiai žino, kad Narkėlūnaltė, "vykdama į Punkską 1958 m.," negalėjo galvoti apie važlavimą į okupuotą Lietuvą. Ji pati savo automobilu Narkėlūnaltę dar palydėjo į aerodromą ir įteikė dovanų kėlonel nuo savo vyro, kuris, argi būtų kokias nors dovanas sluntes, jei būtų buvę žinoma, kad Narkėlūnaltė "galvoja" važiuoti į okupuotą Lietuvą.

Turint prieš akis tuos šešis B. P. užsigynimus ir žinant tikrąją dalykų padėtį,

THREE JOES SERVICE STATION, Inc.

85-42 Woodhaven Boulevard Woodhaven, N. Y.

Telefonas: Virginia 6-9683

Vaizdas iš ankstesniais metais įvykusių iškilmų Don Varno karo veteranų poste. Nuotraukoje matomi tuometiniai valdybos nariai: (iš d.) Ed. Miller, Ed. Šulaitis, Ch. Petrila, B. Mikėnas, Ed. Stank. Kalba teisėjas Alphonse Wells.

Argentinoje

* Irena Andriuškaitė-Stankevičienė režisuoja su Jaunimo Teatru komediją "Advokato patarimai." Vaidinama bus liepos 27 d. dr. Kudirkos vardo salone, Susivienijimo Lietuvių Argentinoje veiklos 49 metų sukaktį minint.

* SLA yra numatęs surengti specialų vakarą, kurio pelnas būtų paskirtas Bostone leidžiamos Lietuvių Enciklopedijos įsigijimui. Šiuo metu turima tik 4 tomas. Kadangi vieno tomo kaina argentiniais pinigais išeiina arti \$1000, tai numatyta pirkti per du kartus po penkioliką tomų.

* Susivienijimas Lietuvių Argentinoje beveik visą liepos mėnesį mini savo 49 metų sukaktį. Pats centrinis minėjimas įvyksta liepos 27 d.

* Argentinos Lietuvių Balso leidykla, norėdama tinkamiau atžymėti Dariaus ir Girėno tragiškojo skridimo 30 metų sukaktį, pavedė savo bendradarbiui inž. Juozui Bukevičiui suredaguoti iliustruotą leidinį su ispaniška įzanga. Leidinio autorius asmeniškai yra pažinojęs kap. Stepą Darių. A. L. Balso leidykla taipgi pakvietė ir savo skaitytojus patalkinti to leidinio rengime — prisidėti aukomis ar įdomesniais atsiminimais iš lakūnų žygio. Leidinį norima paskleisti ypač jaunimo tarpe.

* Birželio 28 d. argentiniečiai Buenos Aires mieste paminėjo Baisiojo Birželio sukaktį. Minėjimą rengė Pabaltijo tautų komisija prie Pavergtų Europos Tautų.

Winter Garden Tavern Inc.

Vyt. Beleckas, sav.

1883 Madison Street Brooklyn 27, N. Y.

(Ridgewood)

Telefonas: EVergreen 2-6440

Salė vestuvėms ir kitokioms pramogoms. Geriausias lietuviškas maistas prieinamomis kainomis.

POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

REPUBLIC LIQUOR STORE, Inc.

G. Jokubaitis, Manager

322 UNION AVENUE

BROOKLYN 11, N. Y.

Tel. EVergreen 7-2089

THE

Tel TAYlor 7-9842

Arlington

385 Arlington Ave. Brooklyn 8, N. Y.

Restaurant

Ona ir Jonas Valaičiai

Iš Balfo veiklos

Elenos Padvarietienės tragiškos mirties proga lietuviai, Pfizerio įmonės tarnautojai, paaukojo \$36 BALFO šalpos darbams. Aukojo V. Alksnis 5 dol., A. Bendorius ir A. Setikas po 3 dol., kiti po mažiau.

BALFO remėjai New Yorke birželio mėnesio mėnesio minėjimo proga suaukojo BALFO Sibiro kankinių šalpos reikalams arti \$700. Dešimtį ar daugiau dolerių paaukojo: Amer. L. Taut. Klubas, R. Ošlapas, dr. L. Plechavičius, J. Okunis, P. Adomaitis, K. Butkus, dr. P. Legeckis, dr. E. Noakas, M. Medziuskas, V. Kamaitis, kun. A. Senkus, St. Birutis, J. Liaukus, J. Bortkevičius, J. Šalkauskis, A. Valluškis, K. Bielinis, A. Macelis, V. Barčiauskas, V. Gamziukas, O. Apolianskas, J. Budrikas ir J. Budrikienė. Kiti paaukojo penkis ar mažiau, 46 asmenys užsimo-kėjo nario mokesį.

New Yorko Šimtas BALFO skyrius prisiuntė BALFO centrui birželio mėnesį \$1,700, tuo būdu BALFO centras iš New Yorko skyriaus šiais biudžeti-

niais metais gavo \$7,500. New Yorko BALFO skyrius turi per 300 apsimokėjusių narių ir arti 1,000 remėjų.

Birželio mėnesį BALFO centras turėjo \$8,811 pajamų. Čekių (išlaidų) buvo išrašyta už \$17,162. Į šią sumą įeina \$9,573 — gražinta paskutinė paskolos dalis Valstybės Išdui. Ši paskola buvo gauta 1955 m. tremtinių kelionėms finansuoti. Deja, 5 atvykėlių šeimos dar negražino BALFO 427 dolerių. Be to, BALFO ar per jį kitoms šalpos organizacijoms dar yra skolingi 30 panašių "keliauninkų," kurių skola siekia \$8,247.

Birželyje BALFAs pasiuntė į Lietuvą-Sibirą 14 siuntinių \$924 sumai, Lenkijos lietuviams 43 medž. siuntas \$1,290 vertės ir 5 siuntinius į kitus pasaulio kraštus.

Lenkijos lietuviams ligoniams pasiūta 12 vaistų siuntinukų, lietuvių invalidų Vokietijoje nusiųsta specialiai invalidų kėdė, 41 nevertingai šeimai Vakarų Vokietijoje nusiųsta pinigais \$1,315, vienam lietuviui išpirkta lėktuvo kelionė iš Argentinos į JAV. K. L. J.

GABUS JAUNUOLIS

Ričardas M. Slapšys, Onos ir Teodoro Slapšių iš Richmond Hill, sūnus, tik 13 metų baigdamas baigė jaunių mokyklą ne tik geriausiaisiais pažymiais, bet iš visos mokyklos 250 baigusiuoju mokinių vienintelis buvo apdovanotas net dviem aukščiausiais medaliais.

Tolimesnis jaunuolio kelias — aukštesnioji mokykla ir jurininkystės akademija. Anot jo, jis nori eiti tuo pačiu keliu, kaip ir jo dėdė dr. Mykolas Slapšys, kuris savo išsimokslinimo jurininkystės mokslų srityje dėka eina atsakingas pareigas okeanografijoje Washingtone.

Ričardo sesuo Barbutė taip pat skina laurus Queens kolegijoje savo psichologijos studijose, būdama pirmųjų studentų eilėse ir dalyvaudama gabiųjų mokslėvių garbės sąrašuose.

PRANAS JARAŠKA

Birželio 16 d. New Yorko pabaltiečiams minint Baisiojo Birželio 22-ąją sukaktį, su savo sveikinimais prisidėjo New Yorko gubernatorius Nelson A. Rockefeller ir New Yorko miesto mēras Robert F. Wagner.

Savo telegramoje gub. Rockefeller reišė viltį, kad pabaltiečiai atgaus savo laisvę ir nepriklausomybę.

Miesto mēras Wagner, remdamas pabaltiečių teise į apsisprendimą, pagyrė New Yorko pabaltiečius, kad jie rūpinasi savo tėvynėse esančių brolių likimu ir kartu ragino puoselėti savo tautiečių už geležinės uždangos viltį, kad ateis laisvės diena.

GERA NAUJIENA dirbančioms ir norinčioms dirbti motinoms. — Buv. Lietuvoj mokytoja pigiomis ir geromis sąlygomis priima-saugoti 3 metų ir vyresnio amžiaus vaikus. Geras maistas, privatiškas daržas ir patalpos. Bus einama ir to amžiaus vaikams pritaikinta programa. Prašoma telefonuoti VI 6-7087 nuo 8 ryto iki 6 val. vak.

LIETUVIAI ADVOKATAI

S. Bredis, Jr.
37 Sheridan Avenue
BROOKLYN 8, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-7083

C. A. Voket
(Vokietaitis)
41-40 74th Street
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Telefonas: NEwton 9-6620

Kam priklauso didžiosios korporacijos

JAV jau nuo seno yra žinomos užsienyje kaip didelio biznio kraštas. Mažiau žinoma yra tai, kad didžiausios Amerikos bizniai priklauso tūkstančių tūkstančiams pavienių asmenų.

Pavyzdžiui, Detroito General Motors Corporation tik neseniai išleido savo metinę apžvalgą, kurioje yra nurodyta, kad ši korporacija gale pereitų metų žmonėms priklausė sekančiu būdu: 770,000 paskirų asmenų turėjo akcijas; kiekviena akcija iš 188,000 akcijų priklausė dviejų ar trijų asmenų grupei ir 101,000 akcijų priklausė tokioms institucijoms, kaip fondams, draudimo korporacijoms, dirbančiųjų fondams ir universitetams.

Kitai sakant, General Motors nurodo platų turto padalinimą, kas yra labai būdinga bendrai Amerikos kapitalizmui, o General Motors korporacija, kaip milžiniškai gerai žinoma, tikrai reprezentuoja didelį biznį šiuo atžvilgiu.

Paskutinė didžiųjų kompanijų, priklaususių pavieniams asmenims ar mažai grupei, buvo Ford Motor kompanija. Ji 1956 m. iš šeimos kontrolės perėjo į plačią kontrolę, kai jos akcijos buvo žmonėms parduotos biržoje. Didelė šio išpardavimo dalis buvo su-naudota Fordo Fondo, filantropinės organizacijos, įsteigimui, o ne privačių Henry Fordo paveldėtojų turtų sukrovimui. Šiandien bendra korporacinė savininkystė Amerikoje yra plati per akcijų pardavimą plačiai publikai, kuri atstovauja visas visuomenės klases.

Dideli asmeniniai ir šeimos turtai, sukrauti JAV 19-tam šimtmečiu neatrodo, kad vėl pasikartos dabartinėje ekonomijoje. Didele to priežastimi yra tai, kad mokesčių struktūra yra priešpastatyta tokiam as-

meninio turto ir ekonominės galios sukonzentravimui. Žinoma, asmenys, vadovaujant tokiais didelėmis industrijoms, kaip General Motors, yra turtingi. Jie gauna dideles algas ir bonus ir dažnai įsigyja didelį akcijų skaičių kompanijose, kuriose jie dirba.

General Motors Valdybos direktorių pirmininkas, pavyzdžiui, gauna daugiau negu \$500,000 į metus, iš kurių po mokesčių atskaitymo jam pasilieka \$120,000.

Vienas būdas paskirstyti akcijas tarp visų klasių, ypač tarp dirbančiųjų, yra pelno paskirstymo planas, kuris yra naudojamas daugelio Amerikos kompanijų. General Electric kompanija, dar vienas korporacinis milžinas, tik ką paskelbė, kad daugiau negu pusė jos 250,000 darbininkų tapo kompanijos akcijų savininkais. Administracija prideda vieną dolerį prie kiekvieno dviejų dolerių, kuriuos darbininkai investuoja įvairiose akcijų pirkimo programose.

Akcijų turėjimas, žinoma, reiškia, kad tie, kuriems jos priklauso, pasidalina kompanijos daromu pelnu. Tokiu būdu tūkstančiai General Motors kompanijos pavienių savininkų 1962 m. pasidalino 863 milijonus dolerių.

Šitai amerikiečiai turi mintyje, kalbėdami apie plačiai bazuotą biznio savininkystę kaip vienintelį tokį ekonominį faktą JAV. Šis yra vienas iš aspektų, taip vadinamų "People's Capitalism," mažai pažįstamų žmonėms užsienyje. Kodėl gi neišsikirti šio straiptelio ir nepasitūsti jo su jūsų sekančiu laišku jūsų giminei ar draugams užsienyje?

A.C.N.S. (American Council for Nationalities Service)

KOKYBĖ

— tai slaptoji visų gerų — kaip beparuošty, bet ypač pagamintų iš geriausios mėsos, maisto produktų sudėtinė dalis. Užtikrinant nepalyginamą tikrojo importuoto, jau paruošto valgyti,

LENKIŠKO KUMPIO

kokybę, gamybai imama tik geriausi kiaušienė.

Šis kumpis, gaunamas dabar nuo 2 iki 12 svarų skardinėse, pagamintas iš specialiai šeriamių kiaušinių mėsos, neturinčios nereikalingų riebalų. Šiam kumpiui suteiktas Good Housekeeping ženklas

kokybės simbolis, gerų šeiminių atpažinamas ir vertinamas.

Tokį pat gerą skonį turi ir importuota lenkiška kiaušienės kumpio rulada, gaunama dabar 1½ ir 3 svarų skardinėse. Visada reikalaukite tikrojo importuoto Lenkiško Kumpio ir Kiaulienos Kumpio Rulados visose mažose ir didelėse maisto produktų krautuose.

GERIAUSIAS INSURANCE ir REAL ESTATE PATARNAVIMAS PAS

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 6-1800

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.

MATTHEW MAZEIKA Savininkas

80-15 JAMAICA AVE. WOODHAVEN 21, N. Y. Telefonas: VIRGINIA 9-3112

ROBERT F. NARK

Apraudos AUTO Specialistas
Any car - Any age driver
ALL FORMS OF INSURANCE

175 REMSEN ST. BROOKLYN 1, N. Y.
Tel. MAin 4-6400 UL 8-1061

DISCOUNTS TO QUALIFIED APPLICANTS
Mutual Insurance Insure your tomorrow today!

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)
1113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 5-4110

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)
423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYCIA LAIDOTUVEMS Tel. EVERgreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRUNAS-BALTON
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

JUOZO GARŠVOS LAIDOJIMO ĮSTAIGA

231 Bedford Ave., Brooklyn 11, N. Y.
EVERgreen 8-9770

Joseph J. Garszva Anita R. Garszva
Joseph J. Garszva, Jr. John A. Pauley
LICENSED MORTICIANS

VIENYBĖ

* New Yorko LB apygardos valdyba pareigomis pasiskirstė šitaip: pirm. J. Šlepetys, vicepirmininkai — St. Lušys ir H. Miklas, sekr. — inž. J. Vilgalys, Ižd. — V. Padvarietis, St. Dzikas — valdybos narys kultūros reikalams ir V. Mačiūnas — valdybos narys organizaciniams reikalams.

* Bronė ir Pranas Spūdžiai, vos vieną savaitę praleidę Pensylvanijoje, sužinoję apie Keleivio redaktoriaus Jono Januško mirtį, savo atostogas nutraukė, Bronė kartu su kitais newyorkiečiais buvo išvykusi į Bostoną dalyvauti laidotuvėse. Iš New Yorko laidotuvėse dalyvavo J. Vilkaitis, K. Bielinis ir J. Rimavičius. Laidotuvės įvyko liepos 5 d.

* Arch. Antanas Varnas sukūrė atelinančiais metais New Yorke prasidedančią Pasaulinę Parodą "Freedom Pavilion" projektą. Tasai projektas perėmtą savaitę tapo patvirtintintas ir netrukus bus pradėtas vykdyti. Pagal arch. Varno sukurtą projektą bus statomi atskiri paviljonai, kuriuose pavergtos tautos išstatys savo eksponatus.

* Kun. Lioginas Jankus, BALFO reikalų vedėjas, iki liepos 20 d. yra išvykęs atostogų. Jų metu jisai dalyvavo ir Chicagoje vykusioje Lietuvos Bendruomenės Tarybos sesijoje.

* Leonas Sabaliūnas, šį pavasarį Columbia universitete įgijęs daktaro laipsnį, nuo rudens pradeda dirbti St. John's universitete. Jis tenai dėstys Amerikos politinę santvarką ir Rusijos istoriją.

* Darlaus ir Girėno 30 metų tragiškojo skridimo sukakties minėjimas New Yorke rengiamas liepos 13 ir liepos 14 dienomis. Liepos 13 d. 3 val. pp. prie Darlaus ir Girėno paminklo Brooklyne minėjimą rengia Darlaus ir Girėno Paminklo Pastatymo komitetas. Liepos 14 d. toje pačioje Lituanicos aikštėje minėjimą rengia jungtinis newyorkiečių komitetas, pirmininkaujamas kap. Vaclo Alksnio. Minėjimas prasideda 10 val. ryte. Po apelių Apreiškimo par. bažnyčioje visi vyksta į pamaldas už lakūnus. Ablejuose minėjimuose visi lietuviai kviečiami dalyvauti.

Vincas J. Vyšnys, Vienybės skaltytojas ir rėmėjas, nuo balandžio 30 d. šiemet jau išėjęs į pensiją.

Jadvygos Matulaitienės vadovaujami New Yorko tautinių šokių šokėjai, viso 27, buvo nuvykę tautinių šokių šventėje Chicagoje ir dalyvavo visų 16 šokių šokime. Tiek šokių vadovė, tiek patys šokėjai, kad ir pavargę po pasirengimų ir kelionės, bet patenkinti, jog šventė gerai pavyko ir kad jie tai šventei buvo tinkamai pasirengę.

Ligi išsiskirstydami atostogų, šokėjai liepos 21 d. dalyvaus pavergtųjų savaitės uždaryme ir atliks programą Central Park New Yorke. rugp. 10 d. šoks J. Stuko radijo piknike, o vėliau — yra pakviesti dalyvauti New Jersey latvių rengiamame meno festivalyje.

* Lietuvių Komiteto Pasaulinei Parodai Meno sekcijos pirmininko aktorlauso Kazio Vasiliausko 1963 m. birželio mėn. 7 d. sukviesti New Yorko ir New Jersey valstybių lietuvių chorų dirigental išsivirino Pasaulinės Parodos Lietuvių Dainų Šventės Muzikų Komitetą. Pirmininkas Algirdas Kačanauskas — "Rūtos" Ansamblio vadovas, vicepirmininkas Antanas Visminas — Maspetho Viešpaties Jėzaus Atsimainymo vargonininkas ir sekretorius Mykolas Cibas — Brooklyno Operetės Choro dirigentas. Kandidatas muzikas Vincas Mamaitis.

Komiteto narių adresai: pirm. Algirdas Kačanauskas, 114 East Edgar Road, Linden, New Jersey. Telefonas 201-325,7927; vicepirm. Antanas Visminas, 50-13 67th Street, Woodside 77, New York. Tel. HA-6-5421; sekr. Mykolas Cibas, 59 Van Nostrand Ave., Great Neck, L. I., N. Y. Tel. 516-HU-2-4062.

Lietuvių Komiteto Pasaulinei Parodai Meno Sekcijos pirmininko akt. Kazio Vasiliausko adresai: 28 Shepherd Ave., Brooklyn 8, New York. Tel. MI-7-6014.

Karilė Raltrušaitytė, asistuojama savo draugiu, sportinio jaunimo vardu birželio 30 d. padeda gėlių už žuvusius lietuvius prie Lietuvos vėliavos; esančios Maspetho par. aikštėje.

S. Narkellūnaitės nuotrauka

Pranešimas Pasaulinės Parodos

Lietuvių Dainų šventės reikalai

Didžioji Lietuvių diena Pasaulinėje Parodoje New Yorke bus 1964 m. rugpjūčio 23 d., sekmadienį.

Tą dieną sukanka 40 metų nuo pirmosios dainų šventės, įvykusios Lietuvoje.

Šią sukaktuvių dieną norima suruošti didžiulę dainų ir tautinių šokių šventę-festivalį. Ruošiamos dainų šventės tikslas yra reprezentuoti lietuvių tautos muzikinį meną Lietuvių Dienoje, Pasaulinės Parodos metu ir parodyti kitataučiams, kad Lietuva tikrai yra dainuojanti šalis, nes viena būdingiausių lietuvių sielos apraiškų yra daina.

Lietuvių Komiteto Pasaulinei Parodai Meno sekcijos pirmininko akt. Kazio Vasiliausko sukviesti New Yorko ir New Jersey valstybių lietuvių chorų dirigental, susirinkę į bendrą susirinkimą, nutarė, kad tokia šventė yra reikalinga ir tam reikalui išrinko muzikų komitetą.

Komitetą sudaro: pirmi-

ninkas Algirdas Kačanauskas — "Rūtos" Ansamblio vadovas, vicepirmininkas Antanas Visminas — Maspetho Viešpaties Jėzaus Atsimainymo par. vargonininkas ir sekretorius Mykolas Cibas — Brooklyno Operetės choro dirigentas.

New Yorko mieste ir apylinkėse bei New Jersey valstybėje yra apie 300 chorių, įsijungusių į valsties choras, kurie jau paraiškė savo visišką pritarimą ir sutikimą ruošiamoje dainų šventėje dalyvauti.

Kadangi Lietuvių Komitetas Pasaulinei Parodai vykstantiems chorams į Pasaulinės Parodos Lietuvių Dieną kelioms išlaidų negalės apmokėti, todėl nu-

tarta kviešti tik rytinio pakraščio choras. Jeigu atsi-rastų norinčių chorų ir iš toliau atvažiuoti, mielai yra kviečiami.

Šiomis dienomis visiems žinomiems JAV rytinio pakraščio ir Kanados lietuviams muzikams ir chorams bei mažesniems dalnos vienietams bus išsiuntinėti Muzikų Komiteto laiš-kai-kvietimai.

VIENYBĖ maloniai prašo visų skaitytojų, kurių prenumerata pasibaigė, nedelsti atsilyginti. Tai pagrindinės laikraščio pajamos, todėl pakartotinai primename - neužmirškite atnaujinti prenumeratą!

FBI IEŠKO YESHINSKO

FBI turi įsakymą sulmti Xavier John Yeshinską, kuris 1942 m. buvo nuteistas iki gyvos galvos už motinos nužudymą, bet po to penkis kartus paleistas, o dabar pats sauvaldiškai pasišalinio.

Ligi šių metų birželio 5 d. Yeshinskas gyveno Washingtono, D. C., dirbo National Council of Senior Citizens, ir pranyko iš darbovietės kartu su \$20,000 įstaigos pinigų.

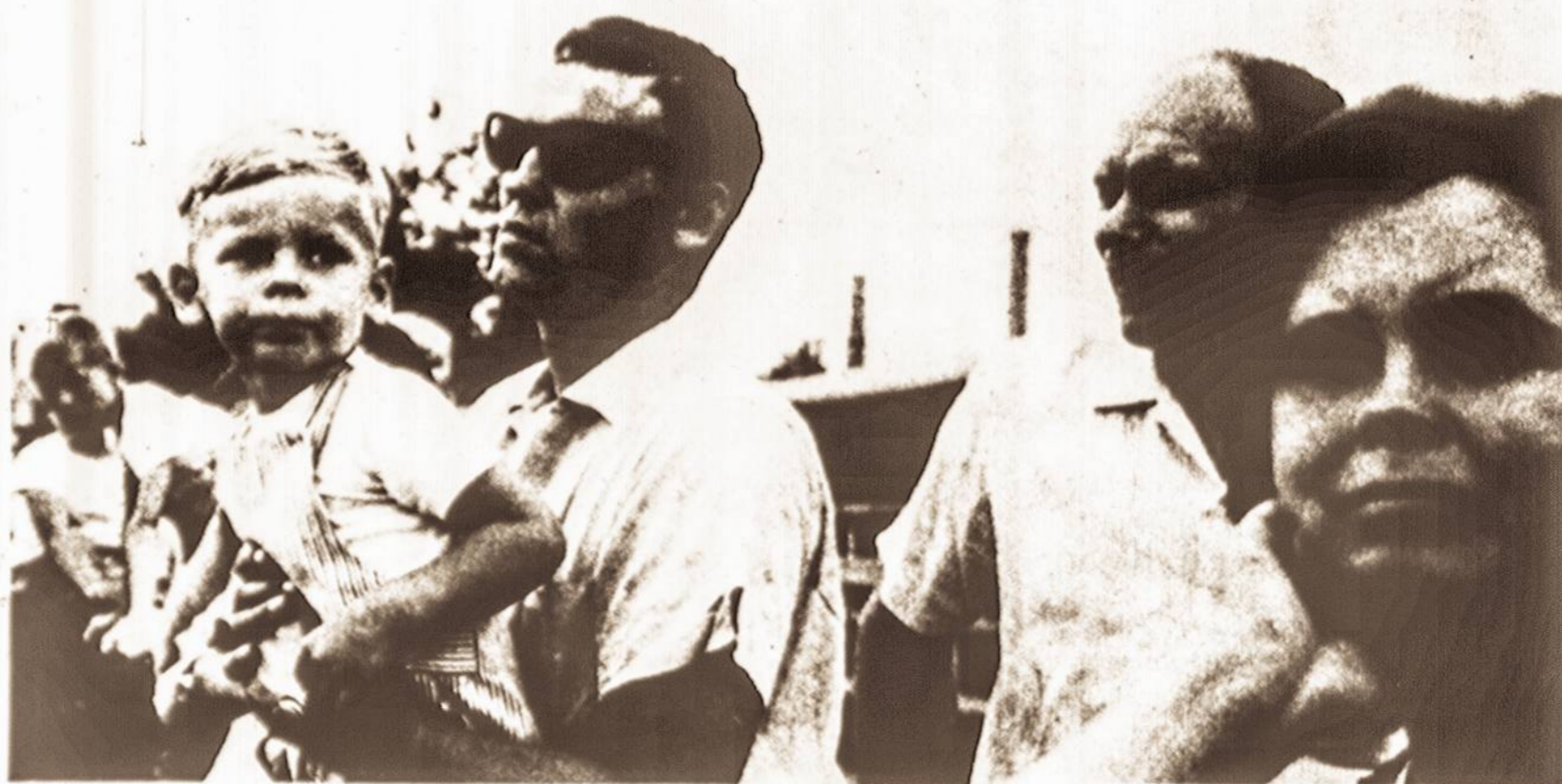
FBI patyrė, kad Yeshinskas yra lietuvių kilmės, laisvai kalba lietuviškai. Pastaruoju metu jis esąs lankęsis Baltimorės Lietuvių socialiniame klube ir žinomas kaip bulvinių blynų mėgėjas.

Yeshinskas yra 40 metų amžiaus, 6 pėdų, sveria 150-165 svarus, lieknas trumpai kirptais rudais plaukais, žalios akių spalvos, viengungis. Dėvi akinius, dirbtiniai dantimis, mėgsta fleitą ir yra didelis arklų lenktynių mėgėjas. Tarp savo draugų gerai žinomas "Exle" vardu.

Xavier John Yeshinskas

Asmenys, kurie turėtų informaciją apie Yeshinską, kviečiami tuojau pat susisiekti su artimiausia FBI įstaiga. Nepatartina imtis priemonių jį sulaukyti, nes manoma, kad jis yra ginkluotas ir pavojingas.

Dalis publikos iš sportinių žaidynių New Yorke - Ričardas Šimkus su tėčiu, A. Ragdonas, J. Pirutienė.

S. Narkellūnaitės nuotrauka